

تہ لقمہ
دہیم

رنجیرہ بابہ تہ ہہ نوکیہ کان

قونایان

امہل و سرچہ دا
ہیڑستہ جنوں بن دہی بکرن ۱؟

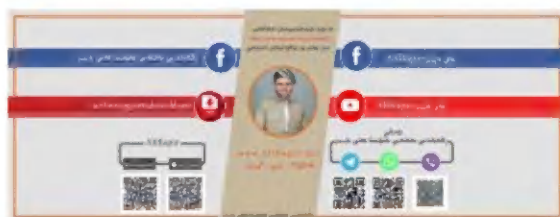
عسے باپیر

پنڈت گرو: د و ناک پرنٹ

2008

قوتابيان لهه ههلو مه رجه دا پيويسته چوڻ بنو چي بگهن؟!

نووسيني:
عهلي باپير

بوتلاو كونه وراكه ياندن

1429 ك - 2008 ز

ماڻي لھ چاپدانوھي ٻارڙا ۾
بؤ
نوسينگھي تھ فسير

ناوي ڪٽيڀ: ڦوتابيان لھ ھل و مھرجهدا پڻويستھ چؤن بن و چي بڪھن؟!
نوسھر: ھلي ٻاپير
بلاو ڪردنھوھي: نوسينگھي تھ فسير بؤ بلاو ڪردنھوھو ۾ راگھيانندن ھولير
خھ ت: نھوزاد ڪوڍي
نھخشھشازي ناوھوھ: عزھددين محمھد
بھرگ: ٽھمين موخلص
نؤرھ و سالي چاپ: يھڪھم 1429ھ - 2008ز
ت: سيرائ: 2000 دانھ

لھ بھرڻوھبھرايھتي گشتي ڪٽيڀخانھکان ژمارھي سپاردني () ي سالي 2008 ي دراوھتي

بؤ بلاو ڪردنھوھو ۾ راگھيانندن
ھولير- شھقامي دادگا - ژڙير ٽوٽيلي شيرين پالاص
ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
مؤبايل: ۲۲ ۵۱ ۴۶۰ ۵۰ - ۱۷۵۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۷۰
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ (الإسراء-36)

(طلب العلم فريضة على كل مسلم)

رواه ابن ماجه عن أنس رضي الله عنه

پيشكاهش بئ

بهو گهنج و قوتايانهي كه دواي ئي هان و خوا
په رستي و خورازانده وه بهر و شت و ئا كاري بهرزو
په سندا، خویندن و فيربووني زانست، به گه وره ترين
تړكو و كاريان داده نيئ.

له ټولو كوټه انټرنېټيكل ليكنه گان
مخبره: ډاکټر دینا سر څيښو د ټول
نن مکتب سر مباحه التواصل انتظامي

ډاکټر دینا سر مکتبې ماموریتا عالي بابیر

archive.org/details/@alibapir

Alibapir

QR Code 1

QR Code 2

www.alibapir.net

انگلیز - عربي - کوردی

علي بابير/Alibapir

کله ناکله

ډاکټر دینا سر مکتبې ماموریتا عالي بابیر

QR Code 3

QR Code 4

QR Code 5

ډاکټر دینا سر مکتبې ماموریتا عالي بابیر

پېشەكى و پېناسەى ئەم نامىلكەيە

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله محمد والمهتدين بهداه
بېگومان تويىژى گەنج -بەھەردوۋ رەگەزەكەيەۋە- بەگشتى و قوتابيان
بەتايىبەتى، ھە سىتپارتىن و گىرگىرتىن تويىژى ھەر كۆمەلگەيەكنو،
چارەنوسى ھەر گەل و كۆمەلگەيەك تا راددەيەكى زۆر بە جۆرۈ چۆنيەتى
گەنج و قوتايىبەكەيەۋە بەستراۋە بۇ زانىنى پوگەۋ پېرەۋ (ا تچاھ) ى ھەر
گەل و كۆمەلگەيەك شى پېۋىستە سەرنجى حال و بال و واقى ھى گەنج و
قوتايىبەكەيەۋە بىرۋ لىو پوۋەۋە (قىبلە نوما) ئا سا ر پېرەۋى كۆ ھەلگە
دەستنىشان دەكەن .

ئەم نامىلكەيەش^(۱) بىرئىيە لى كۆى ئەو وتارو پىرسىارو ۋەلامانەى لى
كۆرپەك كە لى (ھۆلى ھونەرە جوانەكان) ى شارى سىلىمانى دا لى
(2007/5/1) بۇ بەندە بەستراۋو ژمارەيەكى زۆر شى لى گەنج و
قوتايىبەكەيەۋە كۆچ تىپىدا بە شىدار ھون، ئەنجام دراۋن.

ھىوادارىشەم ئەم بەرھەمە بېيەتە ما يەى بەھرەمە ئىدېۋونو بەر چاۋ

(1) كە سەدەتا كاك (مەلا ياسر) ھىناۋىيەتە سەر كاغەزو پاشان كاك (مەلا سىلال قەلادزەيى)
پىپىدا چۆتەۋەۋە دوۋبارە دايرىشتۆتەۋەۋە پاشان خۆشم چاۋم پىپىدا گىتراۋەتەۋەۋە، دوايش كاك (ھىدر
مظفر) تاپىي كىردۈ، خا پاداشتى ھەموۋ لايەكەيان بىداتەۋە

پوونبوونہوہی زۆريک لہ گہنج و قوتايہ کانمان و پاريززان يان لہ ھەردوو دەردی کوشندەي:

- 1- تەسليم بوونی واقیعی نالەبارو ھەلو مەرجی نا ھەموارو تێدا توانەوہی.
- 2- ناتۆمید بوون و ڕاکردن و سەری خۆ ھەلگرتن بەرەو ھەندەران.

سبحانك اللهم وبحمدك أشهد ألا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك

26/ جمادي الثانية 1428ك
11 تەموزی 2007 ز ھەولێر

لە ئۆڤە کۆتەکان پێشکەش ئەکەن
ئێمە ئێمە بێر ئێمە ئێمە ئێمە
AliBapir

AliBapir

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

www.alibapir.net
English - عربي - گۆڤی

AliBapir

AliBapir

AliBapir

سهرهتای وتاره که

برایان و خوشکانی به پرتز!

سهرهتا به خیرهاتنی هه موو لایه که ده کهم و خوشحالم به دیدارتان.

خوشک و برایانی قوتابی به پرتزو خوشه ویستم!

ناو و نیشانی کۆره که مان بهم شیوهیه: قوتابیان لاهل و مهر چه دا

پیوسته چۆن بن و چی بکهن؟!

بۆیهش ئەم سهرباسه هه لېژارد چونکه کهم و زۆر ناگادارم که چینی قوتابییمان به تایبهت و چینی گهنج به گشتی، دوو چاری کۆمه لیک قهیران و گرفت و کیشه بوونه تهوه له ههریمی کوردستان و له نیو ئەم و لا تهی خۆماندا، که بیگومان قهیران و کیشه و گرفتی قوتابییان و گهنجانش به ههردوو رهگهزی کوران و کچانهوه، به شیکه له قهیران و کیشه و گرفتهکانی کۆمه لگایه که مان به گشتی!

واته ئیمه پیمان وانهی که تهوه هه قوتابییان گرفت و کیشهیان ههیه، یاخود هه گهنجانش، به لام هه کهسه ههست به ئازاری خۆی ده کات، وه بیگومانیش چینی قوتابییان و چینی گهنجان له زۆر چین و توپژی دی کهی کۆمه لگا ههستیارتر و ههست ناسکتر و، زووتر و زیاتر ههست به گرفت و کیشهکان ده کهن، وه حازر به دهسته تهریشن پۆ هه لۆیست نواندن له بهرامبهریاندا، وه ته فاعول کردنی ئیجابی یاخود سهلبی له گه لیاندا.

ئه مهش هه ندیک له و کیه شه و گرفتا نه که ل پیره دا وه ک سهر د پرتک

ئامارهیان پیده کهم:

ونکردنی ناسنامه، که نه مه یان کیښه یه کی فیکریی گشتییه له نیو میلله ته که ماندا، هه روه ها بی متمانه یی که له هه موو ناسته کاندا هه یه، کیښه یه کی دیکه ناو میډی و دلساردی و بی هیوایی له نایغدهی ولات و نایندهی هه ریم و همل و مهرجی سیاسی و نه ته و هیی خو مانه، وه کیښه یه کی دیکه بریتیه له ناکوکی و نا ته بایی و گوریس پچرکینهی نا رخوا، هه لبه ته جاری و اهیه ناکوکی و جیاوازی فیکریی و سیا سی ده بی، به لام که ناکوکی و گوریس پچرکینه سهر بکیشی بو له به ینبردنی توانا و هیزو وزه کان، بی نه وهی ولات به ره و پیښه وه به ری و، بی نه وهی بیته هوی گه شه کردغان، بیگومان نه وه ناکوکی یه کی زیان به خش و ناروا یه.

یه کی دی له و کیښه و گرفت و دیارده سه لیبیانه ی که هه موومان ده یان بنین بریتیه له قری و پری و چینایه تی! به داخوه ده لیم رۆژ به رۆژ ژماره ی ده وله مهنده کان که متر ده بی و سه روه ت و سامانیان زیاتر ده بی، وه ژماره ی خه لکی هه ژارو نه داریش زیاتر ده بی و ده رانه تیان که متر ده بی! واته: نیمه خه ریکین وه ولاتانی رۆژنواو به تایبه تی نه مریکامان لی دیت، له نه مریکا به پیی هه ندیک سه ر ژمی ری نه و لا ته نی ستا (5%) خه لک خاوه نی (95%) داها تی ولاته که نه و (95%) خه لکه که ش خاوه نی (5%) دا هاتن، که نه وه ش یه کی که له ده رهاوی شته کانی سی سته می سه رمایه داریی، چونکه نه و سیسته مه ی که له سه ر به رۆکه ی سی کو لا ریزم و لیبرالیزم بنیات دهریت، سه ر بو نه وه ده کیښی که سه ره نجام کی نازاتر بی له پاره و سه روه ت و سامان و سه ر یه کنان، به بی ره چاو کردنی کو هه لیک پرهنسیب (مبادی) که دهستی تا که ده گرن له پی ناو به رژه وه ندی گشتی دا وه که نه وهی که له شه ریعه تی نیسلا میدا هه یه، خو ی ده وله مهنده تر به کات

لەسەر حیسابی خەڵکی.

ئێستا دەبینین لە جیهانی سەرمايەداریی دا بە شێوەیەکی ڕەھا و بەبێ گوێدانە بەرژەوەندی گشتی، کێ ئازاترە خۆی دەوڵە ھەنتر ب کات!، کە بێگومان ئێستا لە کوردستانی ئێمە شدا ئەو دیاردە یە زۆر بە زەقی دەبینرێ! تەماشای دەکەین جووڕەھا بازرگانی کردن و کەسابەتی ئەوتۆ ڕەواجی پێ دەدرێ کە زیانی زۆر لە خەڵکی دەدەن، وە بەردەوام ھەر سوپەرمارکیّت دەکرێنەو کە پارەی زیاتر دەخەنە گیرفانی دەوڵەمەندو سەرمايەدارەکانەو پارەی زیاتر لە گیرفانی خەڵک بە گشتی دێتە دەری! بەڵێ ئێستا کە ئەو ھەندە بێر لە کردنەوێ سوپەرمارکیّتەکان دەکرێتەو بە چارەگی ئەو بەلکو (1/10) ئەو ھەش بێر لە دروستکردنی کارگەر کارخانەیی جووڕا جووڕ ناکرێتەو! کە بێگو ھەمان ئەو بە شێکە لە دروستکردنی ژێر خانی ئابووری بۆ کۆ ھەلگا و لا تە کەمان، تاکو میللەتە کەمان لەسەر پێی خۆی بوەستی و بۆ ھەموو شتێک ھەر ئاتاجی خەڵک و ولاتانی دیکە نەبێ!!

ئێمە کە جاروبار باسی ئەو دەکەین ھەقی خۆمانە قەوارەو دەوڵەتی سەر بەخۆمان ھەبێ، کە بێگومان ھەقی خۆشمانە نە کە ھەریەکێکی فیدرالی بەلکو دەوڵەتیشمان ھەبێ و لە ولاتی خۆماندا ئازادبین و سەر بەست بێن، ماف خورا و ماف پێشێلکراو نەبین، بەڵێ کاتیەک ئەو دروشمانە بەرز دەکەینەو □ کە وەک گوتم بێگومان ھەقی خۆشمانە □ پێویستە بێریش لەو بەکەینەو کە ئەو ھەش کۆمەڵێک پێداویستی دەوین، تۆ کاتیەک ھەر لە دەستە سێی کاغەزو ئاوی خواردنەو ھە بگرە ھەتا سەرچەم کە لۆپەلەکانی دیکە، نیازمەندو ئاتاجی غەیری خۆتی، ئەو مانای وا یە داوی کچیان و

دەولەتکردنت بەس دروشم و خەیاڵ پلاوە، بێگومان ئەو حالەتە حالەتیکی زۆر نەگونجاوە بۆ میللەتێک کە دەیهوێ لەسەر پێی خۆی بوەستی و خاوەنی کیان و قەوارەى خۆی بێ، چونکە بێگومان خاوەنی کیان و قەوارەى خۆبوون کۆمەڵێک مەرج و بنەمای ھەن و ئەگەر مەرج و بنەمایەکان نەھێنێ نەدی، بانگەشەى خاوەنی کیان و قەوارەى خۆبوون، ھەر دەبێتە درو شەم و ھێ چى دى و، ھەربایی ئەو. دەکات کە وەك شتیکی عاتیفی دلی خۆ ھانى پى خۆش بکەین!!

یەکی دیکە لە قەیران و گرتەکان کە چینی گەنجمان بە گشتی و بە تایبەت قوتاییان بە دەستیانەو. دەنالیین و پێیانەوە گرفتارن، بریتى یە لە مەسەلەى بى بەند و بارى و ڕەوشت نزمى و ڕەواج پێدانى پشت لە خوا کردن و دوور کەوتنەو لە ئیسلام و دوور کەوتنەو لەو ئەخلاق و ڕەوشت و ئاداب و نەریتانەى کە دینەکەمان فەرمانمان پێدەکات، پێیانەوە پابەند بێن. جا وەك لە سەرەتاو. گوتم ئەو قەیران و کێشەى کە ئا ھاژەم پێ ھکردن تەنیا چەند سەردێرێک و چەند ناو و نیشانیك بوون بۆ ھەندیک لەو کێشەو قەیرانەى کە بە دەستیانەو. گرفتارین، وەك لوی چێک لە تەغارێک، ئەگەرنا بێگومان قەیران و گرفت و کێشەى دیکەشمان زۆر لە گەلیک بواری دیکەدا.

ئێستاش ھەموومان لە بەردەم پرسیارێکدا خۆمان دەبینینەو: ئایا ئێمە چۆن دەتوانین لە گەڵ ئەو قەیران و کێشەو گرفتەدا ڕوو بە ڕوو بینەو؟!

بەتایبەتى مەبە ھستم پى بە ھداربووانى ئەم کۆرە یە، قوتای یە خۆشەویست و بەرێزەکاتمان کە ئێستا لە خزمەت بە شیکیان دام، ئایا

قوتابيانى شىپىن و سەنگىنى ئىمە لىم كوردستاندا لىم ھەلۈ مەرجەدا كە قۇناغىكى سەخت و دژوارە، چۈن دەتوانن لىم گەل ئىم قەيران و گرفت و كېشانەدا بژىن و چۈن دەتوانن ئىم قۇناغە بەپى بىكەن، وەتوۋ شى ئىم ھالەتە نەبىن كە بەشىك لىم گەنجەكائمان و لىم قوتابى يەكائمان توۋشى بىوون، كە پىرىتە لىم ئاتومىدى و سەرى خۇ ھەلگرتن و ولات بەجىھىشتن وە پىو لىم ھەندەران كىردن؟! كە وەك كوردەۋارى خۇمان دەللىن: (دەنگى دە ھۇل لىم دۈور خۇشە)، ھەندىك وادەزانن كە چۈنەدەر نەجات بوۋنە لىم دۈزەخ و چۈنە بەھەشتە، بەلام لىم راستىدا وازىپە، چۈنكە خۇشك و برايانى خۇشەۋىست! ھەم ئىمەش دەرەۋەمان بىنىۋە ھەم خەلگىش ھەيە لىم دەرى گەپاۋنەتەۋە ھەمەن ئىۋەش كەم و زۇر دەبىست كە بەراستى ئىمە ژيانە لىم ھەي خەلگ بەسەرى دەبات، بەتايىبەتى چىنى گەنج و قوتابى و چىنى تازە پىگەشىتوۋ، ژيانىكى زۇر سەخت و نارەھەتە لىم زۇر لاۋە ف شارىان دەكەۋىتە سەرو كەسىك بىھەي پارىزگارى لىم دىن و ئىمان و ئەخلاقى خۇ بىكات، دەپ زۇر خۇ مانىدوۋ بىكات و بە تەۋاۋى و رىي خۇ بى، ھەلپەتە و پىراي ئەۋەش ھەندىكىيان ھەر دەكەۋنە ژىر كارىگەرى خراپى ئىمە كۆمەلگايانە و ژمارەيەكى بەرچاۋىيان خۇيان لىم دەست دەدەن، نەك ھەر خۇ لىم دەست دانى فىكرو بىروباۋە، بەلكو جارى و ھەيە خۇ لىم دەست دانى نەفس و جەستەش، بۇ زانىيارىتان لىم شارەكانى پۇژئاۋ - بەرىتانياۋ و لاتانى دىكە □ گەنجى كوردەمان ھەيە ئىستا لىم شىتخانىكانن، و ھەيانە گىرۋەدى نەخۇشى دەروۋنى بىوون و لىم نەخۇشخانى تايىبەت بەو بۈارە لىم ژىر چارەسەردان، و ھەيانە لىم شوپنە تايىبەتى يانەن كە چاۋدىرى كۆمەلەيەتى دىارى كىردوون بۇ تىدا بەخىۋكىردنى ئىمە جۈرە كەسانە، وەھەندىكىيان بە

مادده سپكرو سهرخوشكهرهكانهو ۱ راهاتون، كه كه سايهتي و ههموو
 رهوشيكي ئيسلامي و بگره ئينسانيشيان له دهست داوه!!
 جا ئايا لهم قوناغ و همل و مهرجدا قوتايانمان چون دهتوانن ته ههمول
 بكن و له جياتي ئهوهي ههلوئ ستيكي سهلببي بنوينن، ههلوئ ستي
 ئيجايبي و پر له سهروهري و جواميري پيشان بدهن؟!
 وه ئايا گهنج و لاوهكانمان بهههر دوو رهگهزهكهوه به گشتي و بهتاي بهت
 قوتايان، چون دهتوانن فاكتهرو هوكاركي بن بو گوپيني ئهم وهزعه بهرهو
 چاكه؟! من له وهلامي ئهم پرسيار له شەش خالدا تيشك دهخه مه سهو
 فاكتهرو هوكاره گرنكو سههركيههكاني خوڤاگري و راو ستاوي گهنج و
 قوتاييهكانمان له بهردهم قهيران و كي شهو گرفتهكاني ئهم رۆژ گارو
 همل و مهرجمانداو نه بهزين و وره بهرنه دان و بگره رۆژ گيپاني ئيجاييش بو
 پاكسازي و چاكسازي تيدا ئه نجامداني:

پاڤه پادني مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

پاڤه پادني مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

له كورده كوچه پادني مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

بن مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

www.alibapir.com

پاڤه پادني مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

مهلي باپير/ AliBapir

مهلي باپير/ AliBapir

مهلي باپير

پاڤه پادني مهكتهبي ههلبهنا عهلي باپير

یە کەم: زانی ئی حیک مەتی درو ستکرانی خو مان و ئا مانجی ژیانمان:

خوشک و برا خۆشەویستە کام!

بە گشتی دوو جۆرە بووناسیی و تیروانی هەن:

یەك: بووناسی و تیروانییێکی ئیمانی و ئیسلامیی کە تایبەتیش نیە بە پەيام و بەرنامە ی پێغەمبەری کۆتایی (محمد) ﷺ، بە لکو ھەموو پێغەمبەران - عَلَیْھِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام - ئەو جۆرە بووناسیی و دنیا بینی یەیان ھەبوو، بووناسیی ئیسلامییش بە کورتی و پوختی ئەو یە کە ئینسان جێنشینى خوا یە لە سەر زەوی و ئینسان بۆ یە دروست کراو کە جێنشینى خوا بێ بە پێی پێنمایى خوا (عز و جل) لە جیاتى خوا سەر زەوی ئاوەدان بکاتەو، وە ئامانجى ژیانیش ئەو یە کە ئینسان تێیدا تاقى بکری ئەو و لە قۆناغیکی دی کە ی ژیانیش دا کە ژیانى ھەمیشەیی و نە براو ی رۆژی دوا یی یە، ئەنجامی تاقیکرانەو کە ی وەرگریتەو لە بە ھەشتی رازاو و شیرین یان دۆزەخی بلیسە دارو بە تین دا نیشتە جی بێ!

دو: وە دنیا بینی و تیروانییێکی دیکە مان ھە یە کە دەگو ئنجی بلیین تیروانییێکی ئیلحادیی، یان بێ پروایانە یان سیکۆلاریستانە... ھتد، گەنگ ئەو یە ئەو دنیا بینی یە تیروانییێک نیە کە لە وە حى و دیخی خواو سەرچاوە ی گرتی!!

پوختە ی ئەمیش ئەو یە کە: مەژۆ ئەگەر گریبان خواش درو ستی

کردبێ، ھەوڵەئە خۆی کردووە لێی گەراوە، نە بەرنامەو پەڕنامە بۆ ناردووە نە پێتەمبەرانیشی بۆ ڕەوانە کردووە!!

یاخود دەڵێ: ئێنسان ھەر بۆخۆی پەیدا بوووە خوا دروستی نە کردووە ژیاویش ھەل و مەرجیکە ڕەخساوەو ئێنسان ھاتۆتە نیوی!

جا دیارە ئێمە لێرەدا نامانەوی با سی دز پیاوینی سیکۆلاری ستانە بکەین و لەو زنجیرە باسەدا کە لە ھەفتەنامەی (ھاوڵاتی) دا بلاو دەکرێتەو قسەمان لەبارەو کردووە، بۆیە یەكسەر دەچینە سەر با سی چۆنیەتی تیروانیی ئیسلام بۆ بوونەوەر و ژیاو و مرۆڤ و دەڵێن: با لە ڕوان گەئ ئیمان و ئیسلامەو تەماشای ئێنسان و ژیاو بکەین، بزانی ئێنسانمان چۆن دەکەوێتە بەر چاوو ژیاو مرۆڤ چۆن دەبێن؟! خوا سبحانە و تەھالی دە فەرموێ: ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ (البقرة-30)، واتە: کاتیك خوا بە فریشتەکانی فەرموو من جێنشینێك لە سەر زەوی دادەنێم.

جا براو خوشکە قوتابییە خۆشەویستەکان!

ئێنسان ئەگەر بەم جوۆرە تەماشای خۆی بکات و بڵێ: من جێن شینی خوام، واتە خوا منی لەسەر ئەم زەوییە داناوەو بۆیەش لێرە داناوم تاكو بە فەرمانی ئەو و لە جیاتی ئەو سەر زەوی ئاوەدان بکە مەو، چونکە خۆی پەرورەدگار و بەدیھێنەر بۆ خۆی کاروباری ئاسمانەکان بەرپۆ دەبات، بۆیە نازیکییەك نیە لە کاروباری خوا لە ئاسمانەکاندا، بەلام لە سەر زەوی

(1) نێستا ئەو زنجیرە باسە لە دوو توێ کتێبێك دا بە ناوی: (تەوژمی ئیسلامیی و عەلمانی و خالە ھاوێش و جیاوازیەکانیان) کوکراونەووە.

نارېکۍ و په شپږوی زوړ هدییه چونکه سهر زهوی عا یدی ئیند سان کراوه و بهرپوه بردنی له نه ستوی وی دایه.

جا ئایا ئینسان نه گهر وا ته ماشای خوی بکات که چینشینی خوا یه و خوا پیزی لی گرتوه، وه خدا فهرموو یه تی ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ (الإسراء-70)، وه خوا له چاکترین شیوه دا دروستی کرده: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ (الین-4)، ئایا ئینسانیک ئاوا ته ماشای خوی بکات، زوړ جیاواز نیه له ئیند سانیک که به شیوه یه که ته ماشای خوی ده کات- وه پېشتر باسان کرد- که پیی وایه بی خواهنه و هیچ که س دروستی نه کرده، یان ده لی: نه گهر خواش دروستی کردیم هقی به سهر مندا نیه و ويلي کردووم!!

بیگومان نه و دو ئینسانه شیوه ی بیر کرد نه و یان و شیوه ی ژیان و گوزهرانیان زوړ جیاواز ده بی.

کاتیک تو ژیانی دنیا به تاقیکردنه و بزانی و بلا پی: هن له سهر زهوییه و له ژیاندا دانراوم تا کو تاقی بکری هوه و خوی په روه ردگار خاوه نه و تاقیم ده کاته و به و تاقیم ده کاته و که به شیوه یه که بژیم ئینسانه تییم تیدا پاریزراو بی و ریزو حورمه ت و که سایه تی ئیند سانانهم پاریزراو بی، وه سهره نجامیش خوا لیم رازی بی، که نه ویش به و ده بی و دیته دی، پابه ندیم به شهریعت و بهرنا هوی خواوه له ژیانی تاقی و خیزانی و کومه لایه تی و سیاسی و... هتدم دا، وه خوا سببانه و تهالی ده فهرموو: ﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ﴾ (الملك-2)، واته: نه و خوا یه که هردن و ژیانی

په خساندوون تاكو تاقيتان بکاته وه، کامه تان کرده وهی چاکتره، وه ئمو زالو لیبورده یه.

ههروه ها له سووپه تی (هود) دا ده فهرموئ: هه موو بوونه وهر (ههر جهوت ناسمانه کانو زهوی) بو یه درو ست کراوه تاكو ئین سمان تاقي بکریته وه!- وه شایانی باسه ئهم نایه ته تاكه نایه تیکه بهم شیویه هاتوه له هه موو قورئاندا- که ده فهرموئ: ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا...﴾ (7) واته: خوا ئمو کهسه یه که ناسمانه کانو زهوی دروست کردوون له شمش پوژاندا ﴿﴾ وه ئمو کاته باره گای خوا له سه ر ئاو بوو تاكو تاقي تان بکاته وه که کامه تان کرده وهی چاکتره... که واته: بوونه وهر ههر هه مووی شانویه که هه لخوا وه بازارپیکه ساز کراوه بو تیدا تاقي کرانه وهی ئینسان، جا لیږدها جیی سه ر سوړمان نه وه یه که کهسانیکی نامسولمانو نانیسلامی، ئیسلام بهو ۱۱ تومه تبار ده کهن که پیر له ئین سمان ناگری و ما فه کانی ئینسانو نازادییه کانی دابین ناکات! له حالیکدا که خوای به دیه یه خه ده فهرموئ: ئینسانم کرده به جینشینی خو،م، وه ده فهرموئ: ئینسانم له چاکترین شیوه دا دروست کردوه، وه ده فهرموئ: ریزم له ناده میزاد گرتوه، وه

(1) واته به شمش قوئاغ چونکه (یوم) له زمانی عهره یی دا واته ماوه یدک له کات (مدة زمنا) نیدی (24) سه عاته، وهک شهوو پوژی سه ر زهوی، یان (30) ساله وهک شهوو پوژی هه ندیك له خرکه و نه ستیره کان، یان (1000) ساله وهک خوا ده فهرموئ: ﴿وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ﴾ (الحج-47)، یان (50) هزار ساله، وهک ده فهرموئ: ﴿ثُمَّ هَرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ﴾ (المعارج-4)، گرنگ نه وه یه که به شمش قوئاغ خوا ناسمانه کانو زهوی دروست کردوون

دەفەرموی: ھەموو بوونەو ھەرم بۆ ئینسان دروستکردووە: ﴿وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ...﴾ (الجمعة-13)، واتە: تۆ خوا یە یەکە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەوی دایە بۆ تۆ پێوی دە بێتەمۆ و مە یە سەر کردووە.

واتە: ھەموو بوونەو ھەرم بۆ ئینسان دروست بوو، جا ئە گەر ئەو ڕێژ لیگیان نەبێ بۆ ئینسان و کەرەمەت و پایە و ڕێزدانان نەبێ، دە بێ ڕێژ لیگرتنی مەژۆ چۆن بێ؟!

بە ئی قوتابی و گەنجە بە ڕێژو خۆشەویستەکان!

ھەنگاوی یە کەمان بەرەو ژیا نیکی مەژۆ نە ی ڕاست و دروست و بەختەو ەر، ئەو یە کە ئیمە حیکمەتی دروست کرانی خۆمان بزانین کە ئایا بۆچی دروست کرانین؟ وە ئامانجی ژیا ئمان بزانین و حالی بپین کە دەبێ بۆچی بژین؟! ئەک وەک یەکیک لە نەفامەکان دە ئی: (أرحام تدفع وقبور تبلع) ھەر مندا لێدان دەرداوی و قەبرەکانیش قوت دەدەن! بێگومان ژیا ھەر ئەو ەندە نیە کە لە نیوانی ھاتنە دەر لە مندا لێدان و چوونە نێو قەبردا کورت بپیتەو، ئایا ئینسان زۆر لەو گەورە تر و بەرز و بەرخەر نیە کە ژیا نە کە ی ھەر ئەو ەندە بێ شەست حەفتا سالیک بژی و بێ و بچی و دوایی ڕوات و بێ سەر و شوین بێ و بپێ بە بەردی بن گۆمی و (خبرکان) و کەس نە ئی: لە کوێو ھاتووی و بۆ کوێ دەچی و، بۆ خۆشی لە خۆی حالی نەبێ بۆچی دروست کراو ژیا؟!

بەراستی تێڕوانی مادییە و ئیلحادییە بۆ ئینسان و ژیا گەورەترین بێ ڕیزی تێدایە بۆ ئینسان، چونکە ئە گەر ژیا نی ھەژۆ لەو تەمەنە کورتە ی ژیا نی سەر زەویدا کورت ھەلێ، مانای وا یە ھەژۆ

ته مهنه که ی هیڼده که مو کورته که تهنانه ت ناگاته ریژیهه که بو هندیك له دروستکراوه کانیښ دائراوه، بو نمونه:

درهخت هیه (1000) سال ته مهنه تی، ههروهه فیل و کی سهلو هندیك جوړه ناژلو ژياندار له ښسان زیاتر ته مهن ده کهڼ! بویه ماقوول نیه ښسان- که خوا ده فهرموئ: چینه شینی مځه له سهر زهوی □ به نه نده زهوی هندیك له دارو درهخت و ژياندارو ناژلو ته مهن نه کات!

که واته نابې ښسان هه نه وهنده ته مهنه و هه نه م ژيانی هه بې و بهس نه وهنده ی پې رهوا بینرابې، بویه ش خوی په نهانېن ده فهرموئ: ﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ فَتَعَالَى إِلَهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ﴿المؤمنون- 115-116﴾، واته: تايان پیتان وایه به گالاته خولقاندوومانو نیوه ناشگه پینه وه بولای نیمه؟! بهرزی بولای پادشای حق، واته: بهرزی و پاکیی بولای که نیوه به گالاته بخولقیڼی.

نجا دوی نه وهی نیمه حکمه تی خولقیڼان و دروستکرانی خوماغان زانی، که بویه دروستکراوین چینه شینی خوابن له سهر زهوی و بهندایه تی بو بکهین، وه نامانجی ژيانی دنیا شمان زانی که بریتیه له تاقیکردنه و همان، پاش نه م تیروانین و قه ناعه ته، بیگومان هه ولده دهین که له و تاقیکردنه و هیه درچین، چونکه نه گهر درچین بهس خو هان قازانج ده کهین و نه گهر بشکه وین خومان زیانبار ده بین و نه له حاله تی درچوونماندا خوا (سبحانه و تعالی) قازانجیکي پیده گات، وه نه له حاله تی که و تنماندا خوا تبارک و تعالی زیانیکی پیده گات! چونکه خوی بهرزو توانا پیش نه وهی نیمه دروست بکات هه خوا بووه و، دوی نه وهش که نیمه هه موومان له نیو

دەچىن و سەر زەۋى وەك پەرىزىكى لى دى كە دانەۋىلەى لى درواپىتەۋە وەك
خو فەرموۋىتە: ﴿فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَبِ الْأُمْسِ﴾ (يونس-24)،
خو (عَزَّ وَجَلَّ) ھەر وەك خۆيەتى ونە بە لادانان زىان دە كات و نە بە
پەرستىن و فەرمانبەرىي مان ئىمە زىاد دە كات، بە ئىكە بەس خۇمانىن قازانچ
دە كەين يان زەرەر دە كەين، وەك دە فەرموۋى: ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ (فصلت-46)، واتە: ھەر كەسىك
چاكە بىكەت قازانچە كەى بۇ خۆ يەتى و ھەر كە سىكىش خرا پە بىكەت
زىانە كەى بۇ خۆ يەتى وە خو ستەمكار نىە بەرانبەر بە بەندەكانى.

جا ديار مەرۋى تەنيا بە بەندايەتى (عبودىيە) بۇ خو لى تاقىكرد نەۋەى
ژيانى دىنا دەردەچى و ئەو ئامانچ و ھىكمەتە دىنپىتەدى كە خو بۇى وەدى
ھىي غاۋە، وەك فەرموۋىتە: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (الذاريات-56)، واتە: وە جندو مەرۋىم بەس بۇ نەۋە درو ست
كردوون كە بىپەرستىن و بەندايەتىم بۇ بىكەن.

ئىنجا ئاشكراشە كە بناغە و كاكلى بەندايەتى بۇ خو كردن و خو
پەرستىش (ئىمان)ە، ھەر بۇيەش ئىمە (ئىمان) مان كردۇ ئە دوۋە مەن
ھۆكارى زالبوون بەسەر كۆسپ و تەگەرەكانى ژيان و گوزەران و كىي شەو
قەيرانە كاندا.

پاڭگەيلىدىن مەكتەپنى غەلىبىغا غەلىبى ئاپىر

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

لىم ھەل و مەرجەدا پېۋىستە چۈن بىن و چى بىكەن؟!

www.alibapir.com

پاڭگەيلىدىن مەكتەپنى غەلىبىغا غەلىبى ئاپىر

مەلى ئاپىر/ AliBapir

مەلى ئاپىر/ AliBapir

كەلىپى

پاڭگەيلىدىن مەكتەپنى غەلىبىغا غەلىبى ئاپىر

دووھەم: ئیمان ھێنان:

ھەركات ئینسان زانی حیکمەتی بوونی چی یە و بوونناسییەکی راست دروستی ھەبوو و تێڕوانینیکی رێک و راستی ھەبوو و زانی بۆچی دروست بوو و ئامانجی ژیا نی چیه، ئەو «یەكسەر ئەو بوونناسیی و تێڕوانی خە وای لێدەكات كە ئیمان بەیئێ و ھەلۆیستیکی ئیجابیی لە بەرانبەر خوادا وەرەگری كە بریتیە لە ئیمان پێھێنانی.

ئیمان یانی چی؟

ئیمان واتە: ەك چۆن بەس خوا پەروەردگار و بەدیھێ خەرو خاوەن و مشوورخۆرو بەرپۆبەرە، تۆش ھەر ئەو بەكە ی بە پەرستراو و پەروەردگار و بەرپۆبەر و خاوەن و فەرمانپەر وای خۆت و بلیی:

خوا یە مادام تۆ بەدیھێ خەرو خاوەن و ژیی خەرو مری خەرو رۆزیدەر و زیندووەوەی منی، تۆ چۆن پێخۆشە من و دەژیم ئەوەی تۆ پێتخۆشە دیارە ئەوە بۆ من چاکە و ئەوەی پێتخۆشە دیارە ئەوە بۆ ھن خرا یە!!، تەماشای دەکەین منداڵێک ئەگەر لاسار نەبێ، کاتیەک باب و دایەکی پێی دەلێن: رۆڵە گیان و ابکە ی باشە و وانەکە ی باشە، یەك سەر بە ق سەیان دەکات، چونکە دەزانێ باب و دایەکی بۆ دڵسۆزن، دەجایێگومان خوا ی بەخشنە زۆر لە باب و دایک بۆ ئێ ھە دڵ سۆزترە، ەك لە فەرموودە ی (صحیح) دا ھاتو ە (بخاری) و (مسلم) گێراویانەتو ە کە لە یەکیەک لە جەنگەکاندا پیغەمبەر ﷺ ئافرەتییکی بینی بە دوا ی منداڵێکدا دەگەرا، منداڵێکی شیر» خۆری دۆزی یەو ە بە سینگی خۆیەو ە گوشتی و ھەمکی

دایەو لە باوەشی گرت، پێغەمبەر ﷺ بە ھاوێش بەرپێژەکانی فەرموو: پێتان وایە ئەم ئافەرەتە ئامادەیە ئەو کۆریو جگەر گۆشەیی خۆی بخاتە ئێو ئاگر؟ گوتیان: نەخێر سویند بە خوا، ئەویش فەرموو: دەجا بێگومان خوا بەرانبەر بە بەندەکانی بە رەحمتێرە لەو ئافەرەتە بەرانبەر بە کۆریەکی (۱). بە ئی خوا لە ھەموو کەس پتر عەبدەکانی خۆش دەوێ و زیاتر بە تەنگیانە و دەیهو بەزەیی پێیاندا دیتەو، ھەر بۆیەش خوا (سبحانە و تعالی) بە درێژایی میژووی ئینسان، پێغەمبەرانێ ئاردوون وەك لە (مسند) ی ئیمام (احمد) دا ھاتووە کە خۆی کار بە جی (124000) پێغەم بەری رەوا نە کردوون کە خوا (سبحانە و تعالی) دەرباریان دەفەرموێ: ﴿وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ﴾ (النساء- 164)، وایە: پێغەم بەرانیك (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ) کە ھەیا نە بەسەرھاتە کە یانمان بۆت گێراو تەو و ھەشیانە بە سەرھاتە کە یانمان بۆت نە گێراو تەو، شایانی باسیشە تەنیا ناوی (25) یان لە قورئاندا ھاتو و ئەوانی دیکە ناویان نە ھاتو.

براو خوشکە قوتابی یە خوشەویستەکان!

بەراستی کاتێک ئینسان ئیمان دینێ، دەکەوێتە سەر جادەو راستە شەقامێک لە خۆی ھالی دەبێ و دەزانێ چیهو پێناسەو نا سنامە ی خۆی دەدۆزیتەو و دەزانێ لە کوێو بۆ کوێ دەچێ و دەزانێ بۆچی درو سترکو و

(1) عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال: قدم رسول الله ﷺ بسبي فإذا امرأة من السبي تسعى، إذ وجدت صبياً في السبي أخذته فألزقته بطنها فأرضعته، فقال رسول الله ﷺ: أترون هذه المرأة طارحة ولدها في النار؟! قلنا: لا والله، فقال: (الله أرحم بعباده من هذه برلدها) متفق عليه.

کڼي خاوه نيه تې و ده زانې حه لالو حه رام چيه و چاک و خراب ل پک ج پيا ده کاته وه... هتد.

خوای په روه ردگار ده فرموي: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ﴾ (بونس-9)، واته: بېگو هان نه وانه ي ئيمان بيان هيئاوه و کرده وې باش نه نجام ده دن، خوا په هوې ئيمان هه پيا نه وه رېتموونيان ده کات.

به لې برا خو شه ويسته کانم!

خوشکه به رېزه کانم!

ئيمان وهك چراو لايتيك وايه له شه ويكي تاريخ كدا بهر پيت پروناك ده کاته وه، ئيمان تیتده گه يه نې كه تو بو دروست بوې؟ له كويوه هاتووي بو كوي ده چي؟ ده بې چي بکهي و چوڼ بکهي و نه رکت چيه له ژيانه دا؟ به لام بېگومان ئينساني بې ئيمان له تاريخيكي و شه وه زنگ دايه، بو يه خوای بهرزو مه زن له باره ي باباي كافروه ده فرموي: ﴿ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ﴾ (النور-40)، واته: ئينساني كافر وهك نه و وايه كه له نيو كومه له تاريخيكي له سهر يه كه له كه بوو دايې، چونكه ئينساني بې پروا نازانې له كويوه هاتوه و بو كوي ده چي و بوچي هاتوه نازانې كې دروستي كرده و به هر لايه كدا ده رواني هه مووي هر تاريخيكي به، ته ماشاي را پردوي ده کات تاريخيكي ده بيني، ته ماشاي دا هاتووي ده کات به هه مان شيوه و سه رنجي ئيستاشي ده دات ديسان ته نيا هر تاريخيكي به دي ده کات!!

به لام ئيمان پروناکيې و روښنايي يه و، که سایه تیت دیاری ده کات و ل پت حالي ده کات، که تو شتيكي گچکه ني، به لكو درو سترکراويكي بهرزو

لقد خلقت لأمرٍ عظيم لو فطنت له

فَارِبًا بِنَفْسِكَ أَنْ تَرعى مَعَ الْهَمَلِ

واته: تۆ بۆ ئا ھانجىكى زۆر گەۋرە درو سىتىراۋى ئە گەر ھە سىتى
پىيى بىكەي، جا ئەي ئىنسان بە خۆتى رەۋا مەبىيەنە كە لە گەل ئاژەلا ئىدا
بىلەۋەرپىي، واتە ۋەك چۆن ئاژەل دىخوات و دە لەۋەرپىي و دە خەۋىي و ھىي چى
دىكە، تۆ وامەبە چونكە تۆ بۆ ئا ھانجىكى زۆر گەۋرە درو سىتىراۋى و
ھىكمەتتىكى مەزن لە بىشت بووتتەۋەيە.

سییہم: کہ سایہ تیبہ کی ئیسلامی ساغ و راست:

وہك چؤن ھوڪاری دووہم لہ ھی یہ کہم پھیدا دہبی، ھی سییہ میش لہ دووہم پھیدا دہبی، ئہویش ئہو ۱ یہ کہ دہ پی ئی ۲ ھہ کہ سایہ تیبہ کی ئیسلامی و ئیمانیمان ھہبی، ئنجا ئایا کہ سایہ تیبی ئیسلامی و ئیمانی بہ چی بنیات دہنری؟

پیگومان دوی ئہوہی بونناسی و تیروانینیکی راست و درو ستمان بؤ ئینسان بؤ ژیان و بوونہوہر ھہبوو و دوی ئہوہی ئی ھان دینین، یہ کہ سہر کہ سایہ تیبی ئیسلامی و ئیمانیمان بنیات دہنری، وہئستا ئیوہی قوتابی لہ ھہموو کاتیك زیاتر پیوستیتان بہوہ ھہیہ کہ لہم قوناعہی تہمہتاندانہ کہ سایہ تی خؤتان دارپژن، وہك یہ کیك لہ پیوا چاکان دہلئ:

(من لم تکن لہ بدایہ محرقة لا تكون لہ نہایہ مشرقہ)

واتہ: کہ سیك سہرہ تاہہ کی سووتینہری ئہبی، ئاینده یہ کی رؤ شنو گہشہ داری نابی!

بہلئ لہ لاوتتیداو لہ تہ ھہنی ئی ستای ئیوہدا، ئیند سان دہتوانئ کہ سایہ تیبی خوی دارپژئی، شایانی باسیشہ کہ سایہ تیبہ کی ئی سلامی و ئیمانی بہ چہند شتیك بد چیات دہ نری و دادہر پیژئی، کہ ئہم چوارہ گرنگترینیان:

1- زانیاری (العلم):

ته ماشا بکهن پیغه مېهری خوا ﷺ نه خوینده وارې وو، وه له نیو میلله ټیځی نه خوینده واردا رهوانه کړا، به لام خوی کار به چی یه که مین وشه که بوی ده نیړی بریتیه له (اقرأ) بخوینه!
ننجا قوتابیه خوښه ویسته کان!

با نیمه وانه زانین که نیستا جیهانی نیسلامی له چاو رږژناوا له پروی ته کنه لوجیاو زور شتی دیکه وه دواکه وتوویه و پاشکوی رږژناوا وینو ناتاجی نه وانین، له حاله ټیځی ناسایی داین، به لکو له را ستیدا ټم حاله ته مان حاله ټیځی نا ناسایی یه و ټو کاته مان حاله ټیځی ناسایی و سروشتی بوو که مسولمانان له هه موو پرویه که وه سهر قافله ی مرؤقایه تی بوون، ټو کاته ی که نه ورووپا له تاریکایی سده ده کانی نیوه راستدا بوو، م رسولمانان له پری زانکوکان و مزگه و ته کان و قوتابخانه کانیانه وه عیلم و نوورو معریه فیه تیان به سهر دنیا دا په خش ده کرد، چاکه کاری و داد گهری یان فپری خه لک ده کرد و ماموستای مرؤقایه تی بوون له هه موو پرویه که وه.

به لئ ټو حاله ته حاله ټیځی ناسایی و سروشتی نیمه ی رسولمان بوو، نه که نه وه ی نیستای نیمه، (أبو حامد الغزالي) په همه تی خوی لی بی نزیکه ی هه زار سال بهر له نیستا له کتیبی (احیاء علوم الدین) دا گوتوویه تی (ته گهر رسولمانان په کیان له سهر هه ر که لو په لیک به که وی و نه توان خویان دروستی بکهن، هه موویان گونا هبارن)، چونکه پیوی سته له سهر رسولمانان که هه رچی پیدا ویستی ژیان و گوزه رانیانه خویان دابینی

بکهن، جا تیا دهبی ئیستا مسولمانان چنده گونا هباربن که بۆ هه موو شتیځ پښوېستی یان به غهیری خوځانه؟!

به لځی که سایه تیبی ئیسلامی و ئیمانی ئیمه ی مسولمان پیش هه موو شتیځ به عیلم داده مه زری و داده پڙری، دیاره سه ره تاو بهر له هر شتیځ شاره زایی و زانیاری به و ئاین و بهرنامه یه ی که خوا بوی ناردوین، ئد چا زانیاری و زانست به هر شتیځی دیکه که له خزمه تی به شهر دایه، وه له ئیسلامدا زانیاری نه کراوه به زانیاری شهرعی و غهیر شهرعی، چونکه هه موو زانیارییه ک شهرعی یه، به لکو زانیاری کراوه به دوو بهش: زانیاری نه قلی و عه قلی، نهو زانیاری یه که له وه حی و په یامی خواوه دیت، نهو زانیاری نه قلی یه، زانیاری عه قلیش نهو یه که له رپی عه قلو پینچ ههسته کان و نه زمونه وه وهرده گیری، نه گه رنا زانیاری عه قلیش هر زانیاری شهرعی یه، وه له ئیسلامدا هه موو جوړه زانیارییه ک هر چاک و په سنده، به لام گرنه نهو یه نهو زانیاری یه له چیدا به کارده هیتری؟ چا هر جوړه زانست و زانیاری یه ک بی: جوگرافیا، کیمیا، پزیشکی (طب)، گهردووناسی... هتد، هر زانیاری یه ک مادام له خزمه تی مرو قایه تیدا بی نهو شتیځی شهرعی یه و شتیځی وستر او داوا کراوه، دیاره ئایه ت و فهرمووده ش له مه دح و ستایشی زانیاری و زانایا ئدا به موله قی، زور زورن، بۆ نمونه:

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ...﴾ (الزمر-9)،

واته: بلځی: تیا نهوانه ی ده زانو و نهوانه ی نازانو یه کسانن؟!

(طلب العلم فريضة على كل مسلم) رواه ابن ماجه عن أنس رضي الله

عنه، واته: داواکردنی زانیاری و هه و لدان بۆ به دهسته هیئانی له سهر هه موو

مسولمانیک پېوېسته .

2- به نډایه تی بو خواگردن (العبادة لله):

دوای زانیاری (العلم) که سایه تیی ئینسانی مسولمان په عیبادت و به نډایه تی بو خوا داده پېژړی، عیبادت چ په مهبه سته ته سک و شه خسییه کهی، وهک نویژو و ژوژو، زی کړو دوو عاو پارا نه وه و زه کات و حه ج... هتد، چ به واتا فراوانه کهی که بریتیه له به نډایه تی بو خوا په واتای فراوانی به نډایه تی له هه موو بواره کانی ژیان و گوزه را ښا، خوی به رزو مه زن له و باره وه ده فهرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (الحج-77)، واته: نهی نه وانهی ئیمانان هیناوه! رکوع به رن و کړ نووش به رن و په روه ردگارتان بپه رستن و چاکه بکهڼ به لکو سهر فراز بن.

3- پاریزکاری (التقوى):

دوای عیبادت، به پاریزکاری که سایه تیی ئی سلامی و ئیمانیه ځان بنیات دهنری، چونکه ته قوا به ره می عیبادته، ناخر عیبادت بو خوا، واته: بو خوا ملکه چ بوون و خوا له هه موو شتیځ زیاتر خوشویستن و خوا له هه موو کهس له لا گه وره به ریز تر بوون، ښجا ته قواش، بریتیه له مامه له کردن له گهل خوادا له سهر بناغی پاریز کردن و له خو وریا بوون، به جوړیک که سنووره کانی شهرع نه به زینی و نه فززه کان بچوینی و نه قهده غه کان بشکیینی، هندیځ کهس ته نیا واتایه کی سه لپی له ته قوا ده گری و ده لی:

تهقوا واته غه یبته نه که ی و درو نه که ی و روانینی چه رام نه نجام نه ده ی و
 چه رام نه خو ی و خراپه نه که ی!، به لام له راستیدا تهقوا واتا که ی و انچه،
 به لکو تهقوا پیش نه وه ی (خرابه نه کردن) بی (چاکه کردن) ه، واته: پیش
 نه وه ی و اتاو چه مکینکی سه لیبی هه بی، و اتاو چه مکینکی نیجایی هه یه،
 به لک تهقوا نه وه یه که زانیاری و ده دست بین و کاری خیر و چاکه به که ی و
 به ندایه تی بو خوا نه نجام بده ی و په یوه ندی خزمایه تی (صلة الرحم) جیبه جی
 بکه ی و خرمه ت به خه لک و ولات بکه ی و ولات ناوه دان بکه یه وه و به ره و
 پیشی به ری و... هتد، نجا واته: خراپه نه که ی و زیانت بو خه لک نه بی و
 درو نه که ی و گیروده ی سیفه ته خراپه کانی وه: درو و ناپاکی و خو و خده ی
 دزیو و ناشیرین نه بی.

که واته: تهقوا به ره می عبادته و به ندایه تی کردنه بو خوا، که له
 پابه ندی به شریعه ته که یدا به رجه سته ده بی، خوی بی ها و تاش له و باره وه
 د هه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (البقرة-21)، واته: نه ی خه لک نه! نه و په روه ردگار ه تان
 په رستن، که نیوه و نه وانه ی پیش نیوه شی دروست کرده، به لکو پاریز بکه ن.
 وه که ده بینن خوا (عز وجل) پاریزکاری (تقوی) کردو ته بهر هه م و
 نه نجامی خوا په رستی.

4- ره وشتی چاک (الحلق الحسن):

بیگومان ره وشتی به رزو جوان و په سندیش یه کیکی، دیکه یه له و
 تایه تمه ندیانه ی، که که سایه تی نیسلامی و تیمانی مرؤقی م سولمان

دادهريژي، وه له راستيدا ههركاتيک ئينسان پهيوهندی له گهل خوادا باش بوو، له گهل خهلكيشدا مامهله و ههلس و كهوتي باش و جوان دهبي، خواي پهروهر د گاريش ده فهرموي: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ﴾ (الانفال-1)، واته: پاريز له خوا بکهن و پهيوهندی نيوانتان چاك بکهن، بهلي ههركهسيك له گهل خوادا راست بي له گهل خهلكدا چاك دهبي، هيچ گومانتان له وهدا نهبي ههركهسيك له گهل خوا بي و بندهي چاكي خوا بي و له گهلي راست و ساغ بي، ههركيز ناتواني زيان به خهلك بگه يهني، بهلكو ههول دهوات خو شبههختي و به خه و هري و بهرزه و ه ندي و خيرو قازانچيان بو دابين بکات، نهو ههش به فرمانبهري و بنده يهتي بو خوا دهزاني، ئيستا من كه له خزمهت ئيوه دا دانيشتووم به عيبادهتي دهزانم و هك چټن شه و ههلهدهستم دوو ركات شه و نويز دهكهم، يان رټرووي سوننهت دهگرم، ئوميديم به پاداشتي خوايه، به خوا بو ئهههش به ههمان شيوه ئوميديم پييهتي و ههمان چاوهروانييم لي ههيه!

(1) شاياني باسيشه كه له ههركام له كتيبي (ريگاي صالح بوون و بهره خوا چوون) و نامبلهكي: (خو و رهوشي بهرزو پهسند سهنگي مهههكي مسولمانهتييه) دا، تا رادهيهكي باش له چهند روويكهوه له بهاري (خو و رهوشي چاك) (حسن الخلق) وه دواوين.

چوارهم: خویندنو به دواى زانیاری دا گهړان(طلب العلم):

نهمه یان تایبته و په یوه سته به ئیوه وه وهك قوتا ب پیاښی خوشه ویست، سهره تا پیوسته هه موولایه کمان بزاینی که خویندنو فیڅوازیی □ که له زاراهوی شهرعدا پیی ده گوتی (طلب العلم) به دواى زانیاریدا گهړان- نهک هه شتیکی په سندنو دروست (جائزه)، به لکو پیوست و نه رکی سهر شانه وهك پیغه مبهری خوا ﷺ ده فرموی: (طلب العلم فریضة علی کل مسلم) رواه ابن ماجه عن انس -رضي الله عنه-، واته: داواکردنی زانیاری و هه ولدان بو به دهسته پنیانی له سهر هه موو م سولمانیک فهرزه، که واته به دواى زانیاری دا گهړان له سهر هه موو سولمانیک فهرزه، د یاره

(1) له هه ندیک ریوایه دا هاته: (طلب العلم فریضة علی کل مسلم وم سلمة) واته: ودهسته پنیانی زانیاری له سهر هه موو پیاوکی مسولمان و ناهه تیکی مسولمان فهرزه، په لام بو زانیاریتان نهوه پیوست ناکات، چونکه ریوایه تی به هیتر نهوه په که هیناوما نهوه هه ده فرموی: (علی کل مسلم)، د یاره وشه (مسلم) یان (مؤمن) یش که له قورشان یان له سورنه تا دین، هه ردو و په گهزی نیرو می ده گرنه وه کاتیک خوا ده فرموی: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا) نهوه هه ردو و په گهزه که ده گرنه وه، وهک له (سونهت) دا هاته: (يَا أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ) دایکی نیسانداران خیرانی پیغه مبهری ﷺ گوتی له پیغه مبهری خوا بوو که فرموی (يَا أَيُّهَا النَّاسُ) نهویش په کسهر خوی پیچایه وهو به کیکی لینی پرسی نهوه بو کوی ده چی؟ گوتی: ده چم بو مزگوت چونکه پیغه مبهری ﷺ بانگ ده کات، نهو که سه ش گوتی: خو دلای نهی خه لکینه! (يَا أَيُّهَا النَّاسُ) نهویش گوتی: جا منیش به کیکم له خهک (ناس) و هه یانگی پیاوان ناکات و له گهله هه مو یانیه تی، که واته نهو وشانه ی قورشان: (يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ، يَا أَيُّهَا النَّاسُ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ) مبهستی پی هه ردو و په گهزی نیرو می به بی جیاوازی.

تا ئه و ئه ندازهیهش له سه هری فه رزه که بتوانی ئه و ئه رکانه ی له سه هری پیوستن ته نجامیان بدات و بایی ئه وهنده ئه و ئه رکانه ی له سه هری فه رزن به شیوه یه کی راست و دروست ته نجامیان بدات، ده بی زانیاری په یدا بکات، چونکه نابی مسولمان هیچ ههنگاوێک بنی به بی عیلم، که نو یژ ده کات ده بی بزانی چۆنی ده کات و زانیاری پیی هه بی، وه ههروه ها نابی که سابهت بکات به بی هه بوونی شاره زایی و زانیاری به جوړی که سابه ته که ی، وه نابی سیاسهت و هوکمرانیی بکات به بی هه بوونی شاره زایی و زانیاری پیویست به و بواره، به کورتی: نابی هیچ ههنگاوێک بنی هه تا کو زانیاری ده ره بهاری ئه و ههنگاو دهی خو ی نه بی و بهر پیی خو ی نه بین، به لگه شمان ئه وه یه که خوای پهروه ردگار ده فه رموی: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ (الا سراء- 36)، واته: (به دوای شتی که مه که وه که زانیاریت پیی نه و به بی زانیاری و بهرچاو روونی ههنگاو مه نی)، که واته م سولمان بو ته نجا هه دانی ئه و ئه رکانه ی له سه هری فه رزن که جیبه جی کردنی فه رزه کان و خود و ورگرتن له قه دهغه کانه، پیوسته زانیاری په یدا بکات، وه پۆ جی به جی کردنی ئه و ئه رکانه ی که په سنده و سونده تن، سونده ته زانیاری په یدا بکات، وه بو ئه و شتانهش که موباح و ره وایه بیانکات، ره وایه که زانیاریان ده ره بهاره په یدا بکات و به بی شاره زایی و بهرچاو روونی نابی هیچ ههنگاوێک بنی و هیچ کاریک بکات.

تنجا ئایا زانیاری بوچی به؟

خوشک و برا قوتابی یه خوشه ویسته کانم!

زانیاری وه سیله یه و ئامانج نه و بۆیه له سه هرت پیوسته بزانی، وه بۆیه

پېښسته ښاره زو بهرچاو روون بی، هه تا به پیی ئو ښاره زایی یه ههنگاو بنی و له خراپه دور بی و کردهوی چاک و په سند ئه نجام بدهی، که واته: با پیمان وانه بی که زانیاری خوئی له خویدا ئاما ئه! ئه وهش بو یه ده لیم چونکه منیش قوتابی بووم، زور جار قوتابی ئه وهی پیری لی ده کاته وه هه ئه وه یه که درېچې وېروا نامه که ی وهر بگری و ئه و قو ئاغ و پله یه پېری! ئیدی پیر له وه ناکاته وه بلې: ئاخر باشه ئه وه زانیارییم وهر گرت، به لام ئه م زانیاری یه م بچی یه؟! ئه گهر زانیارییه که هه ر پو پړوا نا هه و پار چه کاغه ښک بې بیخه یه گیر فاته وه، پېگومان ئه وه هیچ نیه!

به لی له راستی دا زانیاری بو ئه وه یه کردهوی پی بکه ی، سه رته له خودی خو ماندا پاشان له ده ورو بهرو کو مه لگا که ماندا، زانیاری بو کرداره! زانین بو توانینه و، حالی بوون ئه وه یه له خو ئدا بیکه یه حال!

جا لیږده ده مه وی ئاما ژه به هه نډیک شت بکه م دربار هی هه لو مهرجی ئیستای خویندن و که شو هه وای ئه م قو ئاغ هی کورد ستان که به دا خه وه قوتابیانی ئیمه به کوران و کچانه وه به گشتی و له زانکو کان و په پمانگاو ئاماده یی یه کاند، هه لو مهرج و که شو هه وایه کی خراب ره خسی نرا وه که پیچ ه وانه ی به دوا که و تنی زانیاری و پیدا کردنی زانیاری یه، چوڼ؟ له گه ل ږېزم بو خوشکانی سه نگین و به ږیز، ئیستا زور له زانکو په پمانگان کراون به پی شانگای خو رانواندن (عرض) ی ئافره تان و پیم وانه له هیچ شوینیک ی دونیا به و شیوه یه بیت، هه تا له زور له ولا تانی ږو ژ ئا وادا هه ولی زور درا وه له هه ولدان بو ئه وه ی یان ئافره تان به جیا بخوینن، یاخود بهرگو پو شاکیک ی وایان له بهر دابی که میینایه تی یان زور تی دا بهرجه سته نه بی و ئاره زووی پیاوان نه جوو لئین، که چی لیږه ده بینین به دا خه وه قوتابخان وه

په يمانگاو زانكوكان بوونه ته پيشانگا (معرض) ى خستنه پرووى له شو لارو قه دو قيافه و، بهرگ و پوښاكى جوړاو جوړى غه ريزه وروژي غه رو سه رنج راكيش، هه روه ها وه نه بې هه ر ئافره تان گيروده بووبن، بهرگو كورانيش ته ماشا ده كه ى هه ريه كه موبايلىكى پييه و ته نانه ت له كاتى وانه كانى شدا موبايلى له ده ست وهرده دات و يان به شيويه كه هه لس و كهوت ده كات كه پيچه وانه ى ريزو نه ده بى قوتابى يه بهرام بهر به ماموستاو، نه شياوه له گهل حاله تيكدا كه له سه ر كورسى يه ك داني شتوه پو نه وه ى زان پيارى له و ماموستايه وهربرى!

بهراستى نه وه ش □ به داخه وه ده ليم - هه مووى به ره ه مى نه و ر پړه وه خوارو خيچ و سه قه ته يه كه ته وژمى لادينى و ته وژمى سيكولاريست و ليبراليست له كوردستاندا گرتويه ته بهر، كه برى ته له وه ى باوه رت به رابردوى خوت نه بى، ياخود له بهرچاو كهوتنى رابردوى خوت، وا ته به چاوى بيزلي بونه وه □ ته ماشاى دين و كل خوورو فخر هه نگو نه ده بى خو كردن، وه عاشق بوون به خه لكى ديكه و لا سايى كرد نه وه ى كوترا نه ى خه لكى ديكه له فيكرو فخره نگو عه قيد ياندا و له هه لسو كهوت و بهرگو پوښاك و... هتدياندا، كه بهراستى نه و □ به هه موو پيودانگ چك هيچ په يوه ندى به زانيارى و پيشكه و تنه وه نيه، وه ك من له زور شوين و بونه دا گوتوومه يابانيه كان نيستاش (بوذا) ده په رستن، چينى يه كان نيستاش كونفشيوس و چندان جوړ □ بت و صه نه م ده په رستن و هيندى يه كان چى و چى ده په رستن، كه چى نه و سى ولاته □ يابان، چين، هيند - له پرووى بازگانى و پيشه سازى يه وه زور پيشكه و توون، باشه نه وه تا نه وان ده ستيان له بت په رستى و گا په رستى و مشك و مار په رستى خو يان هه لنه گرتوه، كه چى نه و

بیرو عه قیده پوچانه یان پښتگیاڼ لئ نه گرتوون که له پروی بازار گانی و پیشه سازی و ته کنه لوژیاوه بهرو پېشه وه بچن، باشه نه گهر بت په رستی و دارو بهرد په رستی و مشک و مارو مانگا په رستی، پښتگی بهرو و پیشچوون له وان نه گری- به تاییه ت یابانی یه کان که له ته کنه لوژیاوی مه ده نییدا پیش نه مریکاش که وتوونه وه- بو ده بی ئیسلام و ئیمان نه وه عه قیده را ست و دروسته، پښتگی له ئیمه بگری که بهرو پیش بچن، وه بوچی ده بی نه وه له سوکه وت و رهو شته بهر زانه ئیسلام پښتگی وه ده سته پنیانی زانیارییمان لئ بگرن؟!

پاشان سهرنج ده دهین [] له گهل ریزم دا بو هه موو لایه ک- له نیو قوتابیاندا کی زیاتر ناستی زانیاری بهرو پېشه وه ده چی؟

له نیو کوراندان نه وانه ی خاوه ئیمان و عه قیده که سایه تییه کی ئیمانین و گرنگی ته و او به خویندن ده دن و له جیاتی نه وه ی سهرگه رمی مه سه له ی وروژاندنی ناروه زوه کاڼ پان بن، سهرگه رمی خویندن و خویند نه وه و لیکولینه وه، هه روه ها له نیو کچانیشدا نه وانه ی دی خدارو خواپه ر ست و پوشته و په رداخن و خاوه نی شهرم و پیزن، نه وانه زیاتر ل پېراوی خویندن و به ده سته پنیانی زانست و زانیاریین! به لام نه وانه ی هه رده م سهرقالی ده ست به خودا هینان و له نجه و لارو چاو برکی و چاواوینن، دیاره هه ر فریای نه وه ده که ون و نایان په رژیته سهر فیروونی زانست و زانیاری!

پاشان ده لپین: به راستی شتیکی سه یرو بی چی و نازان سستییه که دارو تاندنی ثافه ت له گهل بهرو و پیشچوون و زانست و زانیاری دا په یوه ست بگری و پو شته و په رداخی و هه یاو هه شته تیش له گهل دوا که وت و به جیماوی دا؟!

مەگەر زانیاری و زانست لە عەقل و دڵ دا یە یان لە بەرگ و پۆشاک دا؟! کاتی خۆی مسوڵمانان مامۆستا و چاوساغ و سەر قافڵە ی مرقا یە تی بوون و ھەیاو ھەشەمت و پۆشتەبیش ھیچ پێی لە زۆریک لە ئافەرەتان نە گرت کە ھەموو قورئان لەبەر بکەن و بگەر ھە ندیکیان تو یژەرەو ھێ قور ئان (مفسر القرآن) بن و فەرموودەناس (محدث) بن و لە تیکرای زان ستە چۆراو جۆرەکاندا شارەزاو پسپۆرین، وەك چۆن دینداریی و رەوشت بەرزیی پێی لە پیاوان نە گرت کە شارەزاو زانا بن و مامۆستای مرقایە تی بن، ئنجا ئیمە دەبینین خەلکیک ھە یە ھیچ شتیکی پێو. نە ماو ھە ئیمان و عەق پیدە، نە ھەل سوکەوت و رەوشتی بەرزو پەسندی ئیسلامیی، نە ھیچ، بەلام تەماشای دەکەین زۆر دواکەوتوو و بەجیمائەو، ھیچی بەسەر ھیچەو. نە یە، با سی دیوکرایی دەکات بەلام دیکتاتۆرەو، با سی ھافی ھوژ دە کات بەلام غەیری خۆی وەك ئازەل تەماشای دەکات! ئاشکراشە ئینسان تەنیا بە دروشم نابێ بە ھیچ!

جا لە راستیدا ئەو کەش و ھەوا یە کە ئێ ستا لە زانکۆکانماندا رەخسینراو ھەو کاری بەردەوامی لەسەر دەکری بۆ ھێشتنەو ھەو پەرە پیدانی لە لایەن تەوژمی عەلمانی دەسەلاتدارەو، پێچەوانە ی زانیاری و زان ستەو پێچەوانە ی گەشە کردن و پێشکەوتنە، مەبەستم ئەو بێ بەند و باریی و سەر گەرم کردنە ی توژی گەنج و خوشک و برا قوتابی یە کاتمانە بە لاسایی کردنەو ی کویرانە ی خو و خەو خەسلەتە رزیو و تەپیو ھەلکی پۆژ ئاواو سوورانەو ھیانە لە خولگە ی ئارەزوو ھەلکی خۆیاندا، کە بێگومان بە ھیچ جۆریک لە خزمەتی پەرۆژە ی خۆیندا نە یەو بە پێچەوانەو- وەك شۆینەواریشی بە زەقی دەبینری- مایە ی بە جیمایی (تخلف) و دارووخان و

فەوتانیشە!

پێنجەم: ھەلسوکەوت لەگەڵ مامۆستایان دا:

دیارەمەن کەم و زۆر شتم پێدەگاتەوێ کە ھەندێک لە مامۆستایان ھەن بە پاشخان (خلفیە)ی حیزبی و سیاسی یەوێ مامەڵە لەگەڵ قوتابیاندان دەکەن! کە بێگومان ئەوێ شتیکی زۆر خراپە و ولات ھەرگیز بەو عەقڵییەتە بەرەو پێش ناچی و بەراستی ئەو جۆرە ھەلسوکەوتانە سەر دەمی پزیشی بە عەسمان دیننەوێ یاد!، بەڵێ دەبێ مامۆستا بە بێ لایەنی (حەساد)وێ لە گەڵ قوتابیێکانیدا پەتار بکات و وەک بابێکی دڵسۆز بۆ پۆلێکانی، ئاوا لە گەڵ قوتابیێکانیدا مامەڵەو پەتار بکات و ھەول بدات زانست و زانیارییان فێر بکات و تییان بگەیەنێ و پێیان بگەیەنێ، وە کام بیان چالاکت و گۆرج و گۆلتربێ ئەویانی خۆشت بوی و زیاتر پزوی خۆی بدات، تاکو ئەوانی دیکەش ھانبدری و چاوی لێبکەن و لەسەر خۆیان خەن و چاکتر بن، ئەک کامەیان کۆر و کچی بەرپرسیکی حیزبی و حکومی یە یاخود ئینتێ ھای سیاسی لەگەڵ ئەودا تێک دەکاتەوێ، پشتی بگری و ئەگەر دەریش نە چوو ھەر پالێ پێوێ، کەچی ئەوێ دیکە ھەرچەندە زۆریش زیڕەکی بێ، گرتی بۆ دروست بکات و کۆسپ و تەگەرە ی بۆ دروست بکات، ھەر لەبەر ئەوەی دوو جار پەخنە لە مامۆستا دەگری، یان دوو شتی تێدا یە کە پێچەوانە ی سیاسەت و فیکری مامۆستایە، مەن دەزانم بە داخەوێ ئەو شتانە لە خۆندن گاکانی کوردستاندا ھەموویان ھەن!

شایانی باسه گه لیک جار خوشک و برای قوتابی پرسم پیده کهن و ده لیکن:
 نیمه قوتابی ده بی له گهل ماموستایانماندا چوڼ بین؟

گوتوومو ئیستاش ده لیکن پټوېسته له گهل ماموستایانماندا به شیوه یه ک
 بن که نه ده بی فیترکارو فیترخواز ده یخوای، وه چوڼ نه ده بی ماموستاو
 قوتابی ده یخوای، چونکه نه ماموستایه بابی رووح پی و مه عه ویی
 ئیوه یه و پاش بابو دایک له هه موو که س زیاتر هافی ریزو حور هه ت
 لیکنی له سهرتان هه یه، له سونگهی نه وه. که زانیاری (علم) و زانست
 (معرفه) تان فیتر ده کات و له و گه نچینه یه پیتان ده به خشی!

جا نه گهر ماموستایانی خراب و حیزبگه راو موخه ننه ت و نادادگه رو به
 فرق و جیا هه ن، بی لایه ن و خاوه ن ویژدان و باشیش زورن و، هه چوڼیک بی
 ده بی قوتابی ریزی ماموستای بگری، له و باره شه وه په نندیکی عه ره بی جوان
 هه یه که ده لی: (الحرُّ من راعی وِدادَ لحظَةً وَلَمْ یَنْسَ مَنْ تَعَلَّمَ مِنْهُ لَفِ ظُطَّةٌ)،
 واته: ئین سانی نازاد که سیکه هه رکه سیک تۆزیک خوشه ویستی و
 دوستایه تی له گهلدا هه بووی، وه فای بوی هه بی و بهرام بهر نه وه فه تره
 خوشه ویستی و دوستایه تییه بی وه فاو سپله نه بی، و هه رکه سیک وشه یه کی
 لی فیتربووی له یادی نه کات!

پټوېسته قوتابییه کاغان ریز له ماموستایه کانیاں بگرن، نه گهر
 ماموستاش هه له و که م کورپی یه کی هه بی، چونکه ماموستا هه له و که م و
 کورپی هه بی و قوتابییش هه را بکات، دیاره ده بیته گوریس پچرکینه و له
 نه نجامدا قوتابییه که زه ره ده کات، ماموستاش لیپی له دل ده گری،
 به تاییه ت نه گهر ماموستا که هیژیک حیزبی و سیاسی له پشت بی، دواتر
 ده بین قوتابییه که هه رچه نده زیره کیشه که چی یان ده رنا چوینری، یان

تەنگی پێ ھەل دەچنرێ و ناھیلرێ لە خویندنی بالا وەر بگێرێ!
 کەواتە ھەر چۆنێک بێ مەملانیی ئیوان قوتابی و مامۆستا بە زیانی
 قوتابی دەشکێتەو، لەبەر ئەوە من ئامۆژگاری خوێشک و برا قوتابییە
 خۆشەویستەکانم، دەکەم کە چۆن ئەدەبی قوتابی و مامۆستا دەخوێنێ و ئاوا
 مامەلە لەگەڵ مامۆستاندا بکەن، ئەو دیاردە سەلبییانەش کە لە
 ھەندێک مامۆستاندا ھەن، ئاشکرایە کە زیاتر شتی حیزبی و سیاسیی و
 ئومێد دەکەین لەسەر ئاستی سەرکردایەتی سیاسی بەشیوەیەکی جێددی
 چارەسەر بکری.

ئەجا با کۆتایی ئەم خاڵەش بەم فەرماشتە ی پێغەمبەری خوا ﷺ
 بێنین کە لە مەدحی زانیان و چاکەو خێر فێری خەڵک کەراندە فەرموویەتی:
 (ان الله وملائكته وأهل السماوات والأرض حتى النملة في جحرها وحتى
 الحوت ليصلون على معلمي الناس الخير)، رواه الترمذي: وقال حديث حسن.
 واتە: بێگومان خواو فریشتەکانی و خەڵکی ئاسمانەکان و زەوی و تەنانەت
 میروولە لە قوولە میرووە کەیداو تەنانەت ماسیییش، سەلەوات بۆ چاکە
 فێری خەڵک کەراندە دەنێرن (واتە: خوا چاکەیان لە گەڵ دەکات و غەیری
 خواش لە فریشتەو... ھتد بۆیان لە خوا دەپارێتەو کە خێر و چاکەیان
 بێنێتە پێ).

شه شهه: هه لیس رکهوت له گهل هاوه لاند:

ننجا ده بی قوتابی له گهل هاوه له کانیدا چوڼ بی؟!

بیگومان له ئیسلامدا هاوه لایه تی و برایه تی و دوستایه تی زور به ریزه وه
ته ماشا کراوه، بۆ نمونه: له سوورپه تی (النور) دا خوی کاربه چی مه جالی
داوه که ئینسان و پرای مالی خوی له مالی ده (10) جوړه کهس نان
بخوات، بی شه وهی مؤلّه تیان لی وهر بگری: مالی باب، مالی دایک، مالی
برا، مالی مام، مالی پور (خوشکی باب)، مالی خال، مالی پلک
(خوشکی دایک)، مالی که سیک که کلپه کهی به دهسته، وه مالی براده رو
هاوه ل، وه ده فهرموی: ﴿لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْآلِ عَرْجٌ
حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَالِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ...﴾ (61)، که واته:

له ئیسلامدا که سیک براده رو هاوه لته بۆت ههیه به بی پرس بچی له مالیان
نان بخوی و دابنیشی، مادام تی رابینی و تی رابینی، دیاره شه وهش ریز
داناییکی زوره بۆ ره فاقه ت و هاوه لایه تی و پښوېسته مرؤف له براده رایه تیدا
هه تا ده توانی دل سوژی و له گهل هاوه لاندی به ره حمو به وه فا بی و
ته میندارو پاک و ساغ بی و هاوکارو ده ستبارگری و، نا بی تین سان له

ھاوێلایەتی و برادەراییەتیدا خۆ و یست و ئەنایی بی، بەلکو دەبێ چاکەکار و خاوەن (ایثار) بێ و شتی چاک و پڕ لە قازانجی وەک بۆ خۆی پێخۆشە بۆ دۆست و ھاوێل و رەفیقاییشی پێخۆش بێ.

ھەر و ھا مەسەلەیەکی دی ئەوەیە وەک زۆرجار پرسیار دەکری: کە ئایا ئێمە وەک چینی گەنج و لاو بە تاییەت قوتابیان بە کۆر و کچەو و چۆن و چی بکەین لەو بۆنەو موناڵەبەندەدا کە دینە پێش؟

لە وەلامدا دەڵێن: سەرەتا ئینسانی مەسولمان دەبێ ھەولێدات خۆی نەخاتە مەوقیعیەکەو کە بزانی، تێیدا تووش گوناح و تەوان دەبێ، وە ئەگەر تێکەوت بێ ئەوێ بە خۆی بزانی دەبێ ھەولێدات زوو خۆی لێ دەرباز بکات، مەبەستمان لێرەدا بۆ ئەوەی کە شتی ناشرەعیی تێدا، بۆ وینە: شەرایی تێدا دەخوێتەو، یان قوماری تێدا دەکری، یاخود ئافرەت و پیاو پێکەو ھەڵدەپەڕن و سەما دەکەن، یان ئافرەتان بەرگ و پۆ شاکی ناشایستەیان لە بەردایەو خۆیان رادە نوێن، لەو ھالەتەدا گەنجیکی مەسولمان بێھەوێ خوا لە خۆی رازی بکات، بێگومان لە خۆی ناوەشینتەو لەو جۆر بۆنەو کۆرانەدا داڕێشی، وەک گوتم دەبێ ھەر لە سەرەتاوە بە شەداری نەکات، خۆ ئەگەر تێکەوت زوو خۆی لێ دەرباز دەکات!

لە کۆتاییدا ئامۆژگاریم بۆ ھەموو لایەک بە گشتی و بە تایبەت بۆراو خوشکانی گەنج و قوتابی ئەوەیە کە نە وشک و داخراو بن، نە زۆر کراوە و تەواوەش بن! مەبەستم ئەوەیە ئینسانی مەسولمان دەبێ ھەمیشە ئێجایی بێ، جا گەنج بێ پیر بێ، خوێندەوار بێ یان نەخوێندەوار، پیاو بێ یان ئافرەت، مەسولمان نابێ بابایەکی سەلبی بێ، بەلکو دەبێ ھەمیشە ئێجایی بێ، پێغەمبەری خوا ﷺ لەو بارەو دەفەرموی: (الْمُؤْمِنُ الَّذِي

يَخْلُطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ أَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمَنِ الَّذِي لَا يَخَالُطُهُمْ وَلَا يَصْبِرُ
 (على أذاهم) رواه الترمذي، واته: ئەو ئيماندارەى تىكەل بە خەلك دە بى و
 لەسەر نازارەكانيشيان ئارام دەگرى، باشترە لەو برۆادارەى لەگەڵيان تىكەل
 نابى و ئاراميش ناگرى لەسەر نازارەكانيان، كەواتە: پىوستە ئىجابىي بين
 لە پەيوەندىمانداو نابى و شك و داخراو بين، بەلام نابى هيندەش كراوە بين كە
 هيچمان تيدا نەمىنى و هەموو شتيك لە دەست بدەين، وەك خواى كار بە جى
 لە باسى بەخشيندا دەفەرموى: ﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
 تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ (الإسراء-29)، واته: دەست
 مەنووقينە بە گەردنتىهەو بنووسىنى (چونكە ئينسان ئەگەر شتيكى لى
 داوا بكرى و بيهوى نەبەخشى دەستى دەنووقينى و بەيهكيهەو دەنوو سىنى
 تا لە دەستى نەبەتە دەر، واته: بەو شپۆرەيه مە بە كە هە چت لى
 هەلنەوهرى)، بەلام ديسان ئەوئەندەش دەست كراوەو دەست بلأویش مە بە
 كە هيچى پتو بەند نەبى، واته: بەشى خەلكيش بدەو بۆ خوشت شتيكت
 بۆ بىنيتەو.

جا ئەو لە هەموو شتيكدا هەر وایەو مسولمان پىوستە هەولبدات كە
 خەتى نپوهراست بكرى و هاوسەنگ و ميانەگر بى و، نە تپەپرینى نە
 كورتى بىنى، بە تايبەت لە پەيوەندى و هەلسوكەوتى كۆمەلايەت پيدا، جا
 من نامۆزگاريتان دەكەم كە شك و داخراو مەبن، بەلكو كراوەو ئى جابىي
 بن، بەلام كرانەوهرەك نا هيچ شتيكى خۆت نەمىنى و سەربكى شى بۆ
 توانەوت! چونكە مسولمانى وامان هەيه بە بىيانوى كرا ئەووە لە گەل
 خەلك گونجان دەتويتەووە دەپوكيتەووە كە سەيه تىي ئى سلامىي خۆى

له دهست ددهات! بيگومان نهوه زياده پويي (افراط) ي کرده، ههروهك به پيچه وانهوه ههشمانه به بيانووي پاريزگاريي كردن به دين و م سولمانييتي خويهوه، زور داخراو و وشكهو له گهل كهس ناگوغي، يان له گهل خهك كراوه و پروگهش و ئيجابيي نيه، كه بيگومان نهوهش كورت هي خان و به زايه دان (تفريط) ه، به لام هيلي نيوهراست نهويه كه تو له گهل خهك كراوه ئيجابيي بي، به لام به نادابي شهرعيي يهوه و له سنورهكاني شهرعداو به شيويهكه كه سووديان پي بگه يهني و له زيانهكانيه شيان سهلامهت و پاريزراوبي!

له كوتايي دا له خوي به بهزهيي داواكارم نيوي قوتابي به خوشكو براو هه موو لايهكتانهوه سهركه و تووبن و سهرفرازو سهلامهت بن، خوا هاو كارو يارمه تيدهرتان بيو، رينمونويتان بكات كه خاوهني كه سايه تبي يهكي مسولمان و دينداريي و ابن كه بوختان به ختهوه و بن و كهسو كارو بنه ماله شتان پيتان سهربه رز بن، وه بنه مايه خيرو خوشي و ناوه دانيي ولاتتان و به ختهوه ري كومه لگا كه شتان و سهربه رزي دنيا و دواوژي خوتان و خه لكيشتان.

وصلی الله علی محمد وعلی آله وصحبه أجمعين والحمد لله رب العالمين

پاښتوندي مکتبې غاړيسا علي بابير

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

له توره كودان پيويستې مکتبې غاړيسا علي بابير

www.alibapir.com

پاښتوندي مکتبې غاړيسا علي بابير

علي بابير/ AliBapir

علي بابير/ AliBapir

كه نالو

پاښتوندي مکتبې غاړيسا علي بابير

پاښتوندي مکتبې غاړيسا علي بابير

پاڅه پانډني مەكتەبي ماموستا عەلي بابير

archive.org/details/@alibapir

AliBapir

له توره كوچه تا پەنجوخته تەختەتەين
سەن مەكەم بێر مەهەم ئاوازل اندامەتە

www.alibapir.com

پاڅه پانډني مەكتەبي ماموستا عەلي بابير

عەلي بابير / AliBapir

عەلي بابير / AliBapir

کەسێکێ
پاڅه پانډني مەكتەبي ماموستا عەلي بابير

پاڅه پانډني مەكتەبي ماموستا عەلي بابير

پڕ سیاری یە کەم: مامۆ ستا ئا یا دە بێ مامە لەمان لە گەڵ دەستەلاتدا چۆن بێ؟!

و ەلام: مامە ئە ی خەلک لە گەڵ دەستەلاتی سیاسی دا پێویستە دڵ سۆزانە
بێ، جا چ گەنج بێ، چ قوتابی، چ ھەر چەین و تووژیک، پێویستە
ئێنسان دڵسۆزی دەستەلاتی ولات بێ، دیارە دڵسۆزی بەو واتایە نا
کە ماستاوی بۆ بکات و چەپلە ی بۆ لێ بدات، چونکە کوردەواری
خۆمان دەلێن: دۆست ئەو یە دەتگريین دۆژمنیش ئەو یە دەتھیینتە
پێکەنین! بۆی دڵسۆز بێ، بەو واتایە ی چی بۆ ئەو دەستەلاتە قازا نەو
چاکە ئەو ی بۆ بکات، بۆیە من جاری وایە خۆپیشاندا بە دڵسۆزی
دەزانم بۆ دەستەلات، لە ھەندیک لە چاوپێکەوتنەکانیشدا گوتوومە:
کاتێک خەلک خۆپیشاندا کرد مەلێن: دەستێکی لە پ شتەو یە
بەلکو بلێن: دڵسۆزەو دە یەوئ دەستەلات ئا گادار بکا تەو و وریای
بکاتەو کە خەلک بچزارو نەرازی یەو دەستەلات و حکوو ھەت و
دامەزراوەکانی کەم و کورپی یان ھە یە، کەواتە: بە کورتی پە یو ەندی
راست و دروستی خەلک بە دەستەلاتەو ئەو یە کە بۆی دڵ سۆز بێ،
دڵسۆزی یە کەشی لەو ەدا بەرجەستە بکات کە ھەرشتیک بۆی قازانج و
چاکە لەو ە ئاگاداری بکاتەو ەوتیی بگە یەنئ بە ھەر شیوازیک کە
گونجای بێ، بەلام نابێ شتیک بکات زیانی لە قازانجی زیاتر بێ! دیارە
ئەو ەش بە یە ک لایەنە نا کرئ، بە داخەو ە من دەلێم: تا ئێستا بەراستی

دهسته لاتی کوردی و ئیمه و خه لک و چه ساوهریش نه وه ښه پوڅ تهو
 پیڅگه یشتو و ښځه به شیوهیه که مامه له بکه یڼو قبولی رځه ځنه و رځه ځنه له
 خوگرتن بکه یڼ، که ئیسلام ده یه وی، نه که هر ئی سلام به لکو
 به شیوهیه که دیموکراسی ده یخوای، چونکه ئیسلام له وباره وه زور
 له سهروی دیموکراسی یه وهیه! وه بڼو زانیاریستان جاریک که (عمر بن
 خطاب) خوا لیی پازی بڼو له مزگهوتی پیغه مبر صلى الله عليه وسلم وتار ده دات □
 که نه که ته نیا سهرۆک کو ماریک بوو به لکو سهرۆکی ولایتک پوو که
 3/1 ځی دنیای نه و کاته ی له بهر ده ستدا بوو - له و و تاره دا ده لځی:
 ثافره تان له کاتی شوو گردندا مارهی زور داوا نه کهن باشه بڼو نه وه ی
 ژنو ژغوازی به زه حمت نه که وی، ثافره تیځ ده لځی: نه ی عو هه را!
 نه دی نه وه ښه خوا له قورئاندا ده فهرموئ: ﴿وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
 زَوْجٌ مِّمَّنْ كَانَ زَوْجٍ وَأَنْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قَدْ طَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ
 شَيْئًا...﴾ (النساء-20)، واته: (نه گهر پری پیستیک □ زیرو زیو -
 مارهیستان دا به ثافره تیځدا هیچی لی وهرمه گرنه وه له کاتی لځک
 جیابونه وه دا)، که واته دروسته پری پیستیک مارهی بدری، تو چوڼ
 دیاری ده که ی؟!

جا له ریوایه تیځدا هاتوه که عومهر (خوا لیی پازی بڼو) گوئی:
 (أَصَابَتْ امْرَأَةً وَأَخْطَأَ عَمْرٌ) ثافره تیځ پیکای و عومهر هه له ی کرد، له
 ریوایه تیځکی دیکه دا هاتوه که عومهر گوئی: (كَلَّ النَّاسُ أَفْقَهُ هُنَّ
 عَمْرٌ) هه موو کهس له عومهر ښاره زاتره، واته له مه سه له یه کدا
 هه موو کهس ښاره زایی یه کی هه یه که ته نانه ت خه لیقه ش نه یی.

مەبەستم ئەوێه دەبێ ھەڵی دەستەلات راست بکەیتەو! بەداخەوێ تا ئێستا دەستەلاتی سیاسی ئێمە ی کورد ئەو پوختەیی و کەمەل بوونە ی ئێه، بەلام دەبێ خەڵکیش کاریک ئەکات قازانجی سەری مایە ی بھوات و زیانی لە قازانجی زیاتر بێ! بێگومانیش لەو ماوا ئە ی پێشوو دا ھەندێک خۆپێشاندان کران، کە سەیارە سووتێنران و دەرگا و پەنجەرە شکێندران، دیارە ئەو جۆرە ھەلسوکەوتانە خەڵک دەخاتە ژێر پرسیارەو، وە بیانووش دەداتە دەست دەستەلات، کە بێخێ: خەڵک و جەماوەری ئێمە نازانی خۆپێشاندان بکات و ناپەزایی دەرپرێ، ھادام وایە نابێ رێگایان پێ بدەین و سەرەنجام بیانویان دەخاتە دەست، کە رێگە نەدەن یان بە شێوازیک مامەڵە لەگەڵ خۆپێشاندەراندە بکەن، کە بۆ ھەردوولا خراپە وەک تەقەکردن و خەڵک ئازاردان.

پر سیاری دووھم: سالانە گەشتی زان سستی لە زان کۆو پەیمانگاکان ساز دەکری و کورپان و کچانی قوتابی لە شارەکانی خۆ یان دوور دەکەو ئەو و ز یاتریش ئەو گەشتانە مۆرکی سیا سی و حیزبی و لا یەنگرییان پێوە دیارە یاخود خۆش گوزەرانیی و خۆشی و شادیی ئەک زانستی، بەرێزتان لەم بارە یەو ئەمۆزگاریتان چیه؟

و ئەلام: ئەسلی سەفەرکردن و گەشت و گوزار شتیکی رەوا (مباح) یە، خۆ ی پەر وەردگار دەفەر موی: ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ...﴾ (العنکبوت-20)، یان دەفەر موی: ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ

الأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ... ﴿المك-15﴾،
 كهواته: سه فەرکردن و گه‌ران به‌سه‌ر زه‌ویدا شتیکی ره‌وایه و نه‌گه‌ر بو
 سه‌فره‌ی زانستی بی‌ت نه‌وکاته ره‌واتریشه و چاک‌تریشه! به‌لام گ‌رنگ بو
 گه‌نجی مسو‌لمان نه‌ویه به‌ ره‌چاو‌کردن و پایه‌ندییه‌وه بی به‌ ئادابه‌کائی
 شه‌رعه‌وه، چونکه گه‌نجی مسو‌لمان نابی له‌ هیچ شتی‌کدا له‌ شیرازه‌ی
 نه‌ده‌بو ره‌و شتی ئی سلامیی ب‌ چیتته‌ ده‌ری، ل‌پ‌یرده‌ا به‌ گ‌شتی
 هه‌رنه‌وه‌نده‌ ده‌لیم.

پر سیاری سییه: ماوهیه که به پیزتان که متر له م ییدیاکا
 دهرده که ون! زوریش دهستخووشی له به پیزتان ده که م بو
 به ستنی ئه م کوپه، به پیز ماموستا حزم ده کرد کوپه که
 تایبته کرابایه به باسو خواس له سهر گهنج، چونکه
 ئه ونده ی گهنج کی شه و گرفت ی هیه په ده گه قوتابی به و
 شیوه یه نه یی، ئه گهر تیشکیکی شمان بو بخه یه سه ر
 مه سه له ی هه لسو که وتی ئا فره تان و مه سه له ی
 (خو شه و یستی) بش.

وه لām: ئيمە پيمان باش بوو كۆرە كه مان تايبەت بى به قوتايانەوه، چونكه من بى سىتم كه زۆر بەى ئا هەدەبووان قوتايىن، دياره هەموو قوتايىيه كيش هەر گەنجە، بە لām هەموو گەنجىك قوتايى نيه، دەر بارەى چۆنيەتى هەلس و كهوت و مامە لاه كردنى خو شك و برا يانى قوتايى ئاماژە كرا بە هەندىك شت دياره له چەند رسته قسەيه كيشدا هەموو

شیتیک هەر ناگوتړئ، بو یه ده بچي گول پېژیری ب کهن، دهر باره ی هلسوکه و تیش له گهل خوشکاندا، دیاره نه وه نه ده بی تید سلامی روونی کردو ته وه که نیستا لیره دا دهر فته تی در یژه پیدانمان نه یه وه به کورتی ده لیتن: له نیسلامدا ریگه دراوه نافرته تان و پیاوان به یه که وه قسه و وتو یژ ب کهن، له سه رده می پیغه م به ردا ﷺ نافرته تان به شدار بوون له کوړی عبادت و عیلم دا، به لکو له جهنگ و له چالاکیه کومه لایه تییه کاندو له زور بواردا به شدار بوون، به لام نه وه ی حه رامه و قه ده غه یه نه وه یه نافرته تی و پیاویک به ته نها له شوینیک ی چول پیکه وه بن، به لام پیوېسته بزائن که له قوتابخانه دا پیکه وه قسه کردنی کوران و کچان به حه رام دانانری، چونکه (خَلوة) نه یه شوینه که چول و به ته نها نیه و خه لکی دیکه ی لییه، هه روه ها کات یک خوشکیک پرسیار له برایه ک ده کات و وه لا هی دده ته وه و پیکه وه ده دوین، یان کاتیک پیاویک له گهل زیاتر له نافرته تی له شوینیک ی بئ شوبه ه دا پیکه وه ده بن، به مهرجیک به نادابی شه رعیه وه بچو پاریزگاری به ریزو نابرو و که رامه تی خو یانه وه ب کهن، نه و به (خَلوة) دانانری، له رووی شه رعیه وه به یه که و بوونی حه رام (خَلوة) نه وه یه که پیاویک و نافرته تی له شوینیک بن که چول بچو که سی دیکه یان له لا نه بچ، ته گه رنا غه یری نه وه له هه مویدا مه جال هه یه که خوشک و برایان به یه که و قسه بکهن، نویژ ب کهن، له زان چاری به کدی سود وهر بگرن و لی کولینه وه ی زانستی ته نجام بدهن.

دهرباره ی خوشه ویستیش □ که ناچارین به کورتی باسی ب کهن □ دیاره ده بی هه موو نیمانداران یه کترین خوشبو ی وه نیماندار، نه وه

شتیکی گشتییە، بەلام ئایا پیاو تا چ ئەندازە یەک بۆی ھە یە ئافرەتیکی خۆشبۆی؟

کاتیەک بەتەمابێ بیکات بە ھاوسەری خۆی! یان ئافرەت چ کاتیەک بۆی ھە یە دلی خۆی بداتە پیاویک؟ بێگومان ئەو شتیکی سروشتی و ڕەوا یە، بە مەرجێک مەبەست لەو خۆشەویستی یە ھاو سەرگیری و بیکە و ھەنانی خێزان بێ، بەلام پیاو ھەر ئافرەتیکی بینی ھەر خۆشی بۆی، ئەو بە کەلک نایەت، یان ئافرەت دلی بە ھەر پیاویکدا بچێ، ئەو نابێ و شتیکی قەدەغە یەو، ئەو جۆر خۆشەویستی یەش ڕاست نیو و درۆ یە، ئەگەر نا خۆشەویستی نیتوان پیاو ئافرەت بە ئەدەبی شەرعییەو شتیکی ڕەوا یەو پەسند یە شە، وەک خۆی کار بە جی فەرمو یە تی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً...﴾ (الروم-21)، کە سی وا ھە یە کە باسی خۆشەویستی نیتوان کچ و کورێک دە کری پێی شتیکی سە یرو عە جاییە! بەلام ئەو تە خوا (جل شأنه) لە ئایە تی قور ئانی خۆی دا باسی کردو و دە فەر مو ئ: (لە نە شانە کانی گەورە یی خوا ئەو یە کە لە نە فسی خۆتان ھاوسەری بۆ خۆلقاندو و بۆ ئەو ی لای ئەوان ئارام بگرن وە خۆشەویستی و بەزە یی خ سستۆ تە نیتوان تا ئەو ی)، دیارە مەن لێرە دا باسی گەنجی مەسو ئمان دە کە م، با سی کچ و کور ی مەسو ئمان و پابە ند بە ئیسلامە و دە کە م، ئنجا لە ڕا سستیدا و شە ی خۆشەویستی شتیکی (معنوي یە، بەلام کە لەو دە تراز ی بۆ پە یو ھندی ی دیکە و بۆ بە زاندنی سنوورە کانی شە رع، لە راستی دا ئەو

کاته له قالبی خوښه وی سستی ده چیتته ده ری و ده بیته شتیکی
غهریزه یی و جهسته یی که ناژه لیش تییدا به شداره!
وه بو زانیاریه تنان مه سه له ی داوین پی سیی، واته: (پی کوهه
جووتبوننی پیاوو نافرته به شیوه ی نا شه رعیی)، له هه موو
شهریعه ته ناسمانی به کان و له هه موو یاساکانی سر زه ویدا به شتیکی
خراب دانراوه، به لام دیاره هه ندیک له یاساکاندا هه ندیک هه رچیان
خستوته سر، بو وینه: هه یه ده لی نه گهر به توژی بی نه وه خراپه و،
نه گهر خیانه تی هاوسه ری بی هه ر خراپه و، وه هه روه ها، به لام هیچ
کس نه بووه به شتیکی باشی دابنی، نجا له نیو ناژه لانی شدا وه
زانیانی ناژه لناس ده لین: جگه له به راز نه گهرنا هیچ ناژه لیک قبول
ناکات ناژه لیک دیکه ده ستریزیی جینسی بکاته سر میینه که ی،
به لام دیاره به راز قه لئس نیه که له په نا خوی نیره یه ک سواری
میینه که ی بیت!

مه به ستم نه وه یه شتیکی عه قلی و سروشتی یه و خوی به دیه ی نه ر
نینسانی به گشتی و خولقاندو که حمز به پاکیی بکات و غیره تی
هه بی و داوین پیسی و ده ستریزیی جینسی بو سر هاو سهره که ی
خوی به کاریکی خراب و قبول نه کراو بزانی! به لام غهیری نه وه
بریتیه له میزاج تیکچوون و لادان (انحراف)، وه له را ستیدا نی ستا
نه وه ی پی ده گوتری خوښه ویستی و نه وینداریی، زوربه ی هه ره زوری
حاله تیکی جهسته یی و غهریزه یی یه و هه ربویه ش سر ده کی شئ بو
کاری خراب و رږژانه له رږژنامه کاند ده خویندنه وه: نافرته یک
ده ستره رږ ده کری و پیاو یک به ناوی خوښه ویستی یه وه فی لمی

لى دەكەت، دواى ئەوھى دەچى بۇلاى و لەگەلى رادە پويىر پھوللىكى
 پيوە دەنى و سەرگەردانى دەكەت، يان ئافرەتلىك پياويك دەپىنى و پۇ
 ماوھىەك دلى خوى دەداتى و ھەلىدە خەلەتتىنى و پاشان بەجىي دىلى و
 پاشگويى دەخات و ھەروھە، ئىنجا ئايا ئەو ھەي خۆشەويستىيە؟!
 ئەو ھەي خۆشەويستى و دلسۆزىيە و نە عىشق و ئەويندارىي! بەلگەلە
 راستىدا ئەو دوزمنايەتى و، ھەيا و ئاپرو بردنى خەلگە ئەتەك کردنى
 خەلگەو، وشەي خۆشەويستى زۆر لەو بەرزترە پۇ ئەو ھالەتە
 بەكاربەيتىر!

پرسىيارى چوارەم: باوو نەرىت تا ئەندازە يەك بۆتە پىگر لەبەردەم ئىنساندا كە باوھەرى بە خوى نەبى؟

وھلام: باوو نەرىت و عادەت و تەقالىد بە دوو چەمەك بەكاردى: چەمكىكى
 فراوانى ھەيە كە زۆر شت دەگرىتەو ھە ندىكى ئەدە بە
 شەرعىيەكانن، كە پىگومان ھىچ ئەدەبىكى شەرعىي و ھىچ پى و
 رەسم ياسايەكى شەرعىي پى ئە ھىچ بەرژەو ھەندى و قازانچىكى خەلگە
 ناگرى و نەىگرتو! بەلام ھەندىك لە عادەت و باوو نەرىتى نىپو
 كۆمەلگا، بەراستى ھەلقولاى نەفامىي و بىئاگايى كۆمەلگا،
 بەتايىبەت زۆر لە شىپوكانى مامەلەو ھەلسوكەوت لەگەل ئافرەتدا،
 جا ديارە ئەو جۆرە عادەت و تەقالىدە شتىكى نەفامىي ھەي
 پەيوەندى بە شەرعەو نە، بۆيە ئىمە پشتگىرىي ئەو دەكەين كە لە
 كۆمەلگاي ئىمەدا ستەم لە ئافرەت كراو، نا شەرعىي لەگەل كراو

له زۆرينه ي مافه كانى بيبهش كراوه، به لام نك له بهر ئه وهى ئي سلام
 وا ده لئى، به لكو له بهر ئه وهى به ناشه رعيبى مامه لئى له گه ل كراوه!
 ته گه ر نا ئيمه ده زانين كه له كو مه لگاي ئيمه دا بئ ناگايى و نه زانيى
 خه لكيش له شه رعى خوا زه مينه ي خو شكردوه كه خه لك به ره و
 بئ دينى بچئ و كه سانپك پييان وابئ ئيسلام زولمى له ئافرهت كردوه،
 وهك چو ن خه لكىكى نه زان پييان وابوو ئي سلام رڤ گاي داوه رڤئ هئ
 به عسى عه لمانى زولم له ميلله تى كورد بكات، نازانن كه عه لمانييه ت
 واي لي كره ئه و زولم و سته مه بكات، ته گه ر رڤئيمى به عس يان رڤئيمى
 ته تاتورك پابه ندى ئيسلام بوونا يه، ئي سلام رڤ گه ي لئ ده گرتن و
 نه يده هيشت ئه و زولمه له گه لئى كوردى م سولمان ب كهن! كه وا ته
 پيويسته ئيمه سه رچاوه ي شته كان بزاني ليمان تيك نه چن، بيگو هان
 ئيمه له ناشه رعيبى يه وه تووشى زيان نه كان بووين و ته نيا به هوئى
 شه رعيشه وه ئه و زيانانه مان له سه ر لاده چن، عاده ت و باوى ن پيو
 كو مه لگاش جگه له و به شه ي كه نا شه رعيبه و هه لقولاوى نه فاميبى
 يه، ئه وه ي ديكه پيويسته پاريزگاريى لئ بكرئ، چونكه رڤ له شتى
 چاك و به رزه وه ندى خه لك ناگرئ و نايسته كو سپ له به رده م به ره و پيش
 چوونى كو مه لگادا.

پر سیاری پێنە جەم: مامۆ ستای بەپێزم — ان ئ یۆه وەك
 كە سایەتی یەکی دیاری تەوژمی ئیسلامیی کوردستان
 چیتان کردووە بۆ کێشەیی خوشکە (دووعا) کە تەنیا لە بەر
 ■ سولمانبوونی یەزیدی یەکان بە درێدا نەترین شیۆه
 کوشتیان؟!

وێلام: بەلێ بەراستی ئەو کارە ساتە زۆر دڵچەژین و تراژیدی و دڵ
 نازەحەتکەر بوو، کە دیارە زۆربەتان بینیوتانە، ھن لەو بارەوێکە
 کە نالی ئاسمانی کوردستان (K.TV) لە چاوپێکەوتنیکی کورتدا چەند
 قسەیەکم کرد و گوتم ئەو کارە ھەتا بلی شتیکی درێندانە و دڵچەقەنە
 خراپ بوو و ھەموو ئەوانەی دەستیان تێدا بوو شایستی سزای
 سەخت و دادگەرانە.

بەلام وەك چۆن کوژرانی ئەو خوشکە بەو شیۆیە زۆر شتیکی خراپ و
 قێزەونەو بەھەر وشەیەك وەسفی خراپەی بکەیت تەواو نابێ، بە ھەمان
 شیۆەش کوشتنی خەلکی بێخەتای یەزیدی، کریکاریك، مامۆستایەك،
 قوتابیەك، پزیشکیك، جوتیارێك... ھتد، ئەوێش بەراستی ھەر
 تاوان (جریمە)وێکە لە شەریعەتی ئیسلامییدا جێی نابێتەو!

بەلێ نابێ ئێمە بە ھۆی تاوانی کۆمەڵە خەلکیك وێک ھەستایان
 لێیان تەوێ و شەك پێکەوێ بسووتین! بەلام بێگومان ئێمە بەتوندی
 نازەزایی خۆمان بەرامبەر بەو تاوانە زۆر دەربەریوەو ئێدا ئەو ئەو

کاره مان کردوه، وهک له (K.TV) شدا رامگه یاند که پېوېسته شه و شه که سانه ی دهستیان له کاره درندانه یه دا هه بووه داد گایی ب کړین و سزای سه ختی خو یان وهر بگرن.

به پېی زانیاری نیمه ش خه لکېکی نیسلا میی له و ناو چانه ی لای خو یان پیش شه و هی ده ست بو یه زیدیه کان درېژ بکهڼ، ناوی (30) که سیان داوه ته یه زیدیه کان و داویان کردوه شه و ناو له یان ته سلیم بکړین نه گهر بیان هوی بهر به لا نه بن دياره شه و ناو نه په سمیان گیاروه دهستیان هه بووه له بلوک پ پيدا کي شان و پيلا قه پ پيدادانی شه و ثافره ته دا - دوايی که یه زیدیه کان وه لا میان نه بووه، ند چا شه و ان ده ستيان به کو شتيان کردوه، هه لبه ته هن شه و کو شتنه په شه کوژییه ش به راست نازانم، به لام بیگومان به شیکی بهر پر سیاریتی ده که ویتته نه ستوی یه زیدیه کان که پېوېست بوو نه هیلن شتی و پروودات، یان که پرووشیدا ده بوو تاوانباران ته سلیم بکهڼ!

پر سیاری شه شه م: کاتيک قوتابیان زولم یان لی ده کړی و به (واسطه) نه بی له زانکو یان خویندنی بالا وهر ناگیرین چی بکهڼ باشه؟ دياره بو دامه زرانديش هه ر ده بی په نا بهر نه بهر (واسطه).

وه لام: کاتيک زولم له قوتابیان ده کړی و مامه له ی حیزب چی و سیا سیان له گه ل ده کړی، چوڼ بکهڼ؟

من له سهره تاوه گوتم: شه و قهیران و کیشانه ی که هه مانن به ته نیا

ھى قوتايان نين بەلکو ھى ھەموومانن، کەواتە تەنيا بە قوتايانیش چارەسەر ناکرێن، جا ئەوە بوو من کۆمەلێک ئامۆژگارى و پيە شنيارم خستنه روو کە بەو شيوە قوتايان دەتوانن فاکتەرێکی ئىجابیی بن لە دروستکردنی گۆرپانکاریی لە کۆمەلگاکەماندا، کە مایەى خۆپاڤاڤی و ئاثومید نەبوون و پانەکردن لەم واقعەى تیی کەوتووین، بەلام وێرای ئەوێش بۆ بەرەنگاربوونەوێ ئەو حالەتە تایبەتیی و شەخەسییانەش دەبێ ھەلۆیست ھەبێ و پېيوستە قوتايان قسە بکەن، شت بنووین، پەخنە بگرن و ناپەزایی دەربەن، بە لە پۆلدا لە گەل مامۆستاق سە بکەن لەوبارەو، بە لە کات و شوینی خۆیدا خۆپیشاندان بکەن و، کۆرۆ سیمینارەکان و ئەو شتانەى کراون کاریگەری یان ھەبوو و وای کردو زۆر کەس بە خۆیدا بچیتەو، ھەرۆک چۆن کاتی خۆی سەستەمى سەرمايەداریی لەژێر فشارى سۆسیالیزم و بلۆکی پۆز ھەلات (یەکییتی سۆقیەت) دا □ کە رەواج پێدەری فیکرەى شیوعیەت و مارکسیەت و سۆشیالیستی بوو- بە خۆیدا چۆو و چاوی بە زۆر شتی خۆیدا گێراپەو و ژيانى کرێکارانى زۆر چاک کردو وەزعی خەلکی گۆری بەرەو خۆشگوزەرانى باشتر.

مەبەستم ئەوێە ئەو خەبات و چالاکی یانە ئەو ھەلۆیست نواندانە بێ کاریگەریی نابن، بەلام بېگومان تەنيا بە قوتايانیش ناکرێ، ئەو پېيوست دەکات لە پەرلەماندا لایەنە سىا سىی سەکان ھەلۆیست وەرەگرن و لە ھەموو ئاستەکاندا کاری زۆری لەسەر بکری، ھەرۆھا نووسەرانی شت بنووسن و ھەموو چى و توێژەکانی کۆمەلگە سە لەسەر ئەو حالەت و دیاردانە بکەن و، خۆپیشاندان ساز بکەن بە شیوەى

ئێجابییە کە بێتتە ھۆی گۆرانکاریی و چاکسازی، ئەوەش ھاڤیکی
رەوای خەڵکە چ قوتابی بن چ ھەر تووژیکی دیکە.

پرسیاری ھەوتەم: دەربارەی گرتنی وینە (تخرج) لە زانکۆ
پەیمانگاکان، کاتێک کوران و کچانی دەرچووی زانکۆ
پەیمانگاکان بە وینە دەرچوونیانەو بە یە کەو و وینە
یادگاری دەگرن، ئایا لە پووی خەڵایی و ھەرامیی یەو
ھوکمەکی چ یەو چۆنە؟

وہ لām: من وینە گرتن لە ئەسڵدا بە رەوا (مباح) دەزانم، ئەگەرچی ھەندیک
لە زانایان بە ھەرامی دەزانن، بە لām زۆربەی زانایانی ھاو چەرخ بە
رەوای دەزانن، ھەم وینە قادیویی و ھەم ھی فۆتۆگرافیش، ئەو بە
گشتی، بە لām لە بارە ی ئەو ی کە باسکرا کۆمەڵێک خوشک و برا یان
کۆمەڵێک قوتابی کچ و کور بە یە کەو و وینە دەستە جەمعی ب گرن،
بە راستی من بۆ خوشکان پێم باش نیە وینە یان بلایێتتەو! چونکە
خۆتان دەزانن جۆرەھا فرت و فیل و ساختە کاریی ھەیە، حاشای ئەو
خوشک و برایانە، خەڵکی خراپ ھە یە کە رەن گە دوا یی وینە
خوشکیک بە کاریی و (استغلال) ی بکات بۆ مەبەستیکی خراپ، بۆ
شکاندن ی کە سایە تی و پروشاندن ی سومعە ی! بۆ یە پێم باشە بە پێی
توانا ئافەرەتان وینە یان بلاونەبیتتەو، بە لām ئەگەر دەستە خوشکیک لە
یە کدی ئەمەین بن کە وینە کە بۆ مەبەستی خراپ بە کار ناھێنری، وە
بەرگ و پۆشاکی شەرعیی یان لە بەردا بی، ھیچ نا شەرعیی یە کی تێدا
نابینم، بە لām دیارە وینە ی ئافەرەتیکی مسولمان لای کورێکی گەنج بی
خەڵال نیە و شتیکی خراپە، خۆشتان دەزانن و ئاگادارن لە مە سەلە ی

مۆبایل و وێنەو ھەندیک شت پەیدا بوو و دەگونجی پەیدا بۆی کە
 دوایی خراپەیی لێ دەکەوێتەو بۆ خێزانەکان و بۆ کۆمەلگاش!
 پرسسیاری ھەشتەم: ئیسلام تەنیا عەقیدە نێو شەریعە تیشەو
 دەچیتە نێو سەرچەم لایە ئەکانی ژیا نەو، چا ئایا ئەو
 لەگەڵ گۆران (تطور) دا دژ ناوەستی؟!
 وە ئایا (طالیبان) خاوەنی فیکریکی دوگە هاو و وشە
 نەبوون؟!

وەلام: ... بەلێ ئیسلام ھەر عەقیدە نێو بەلکو شەریعە تیشەو چۆتە نێو
 ھەموو وردو درشتی ژیا نەو و چۆتە نێو ھەموو وردە کاریی یەکانی
 ژیان، ئەوێ کە پێویست دەکات، بەلام جاری وایە تەنھا ھێلی گشتی
 (خطوط عریضة) ی داناون بەتایبەت لە پروی سیاسی و ئابوریی یەو،
 وە شەریعەت بە شیوەی ئیجابیی چۆتە نێو وردو درشتی ژیا نەو، بە
 شیوەیەکی وا کە ئینسان لە لایە کەو دەستی کراوە بچیت و ریی
 گۆرانکاریی لێ نەگیرۆ، لە لایەکی دیکە شەو تووشی ھەلگیران و
 لادان (انحراف) نەبۆ، لەبارەیی بۆچوونیشمەو لەبارەیی بزوتنەو
 (طالیبان) ەو دەلێم: ئیمە کاتی خۆشی تیپینی ھان ھەبوو لە سەر
 جۆری بیرکردنەو ھیان، کە بەراستی جۆری تیگەشتنیان بۆ ئیسلام
 تیگەشتنیکی کۆن بوو ئەک تیگەشتنیکی سەردەمانە، و تە
 تیگەشتنیکی قورئانیی نەبوو، چونکە قورئان بۆخۆی پیمان دەلێ کە
 دەبۆ بە پێی سەردەمی خۆمان لێی تیگەشتن، لێ پێردا مەبە سیمان
 ئەو نێو بە ئارەزووی خۆت تەفسیری دەقەکانی قورئان و سوننەت

بکهی! به لّام ته گهر بمانه وئ کیان و قهوارهیه کی ئیسلامی له م سده دی
(21) همددا بهرپوه بهرین، بهراستی بهو میکانیز هدی بهر دهمی
پیغمم بهر ^{صلی الله علیه و آله} پ پیی بهرپوه براوه، بهرپوه نابردری، بهر لکو به
میکانیزمی بهر دهم بهرپوه ده پردری! بو یه زانا یانی ئی سلام
بنچینهیه کی شهرعییان داناوه ده لّین: ئامانجو مه قاصیدی شهرعیی
نه گورن، به لّام ئامرازو شیوازه کانیاں گوراونو ئامرازو شیوازه کان
ده بی بگورین به پیی گورانی بهر دهم، به لّام ئامانجه شهرعییه کان هر
له شوننی خوئیانی، به لّام پیوېسته هه موولایه کیش بزانی که نه وهنده دی
خه لکی ئیسلامی به گشتی کراوهیه به رووی فی کرو فهر ههنگو
کلتوری غیری خویدا، خه لکی عه لمانیی نه وهنده کراوه نیه! وه هن
خه لکی عه لمانیی زیاتر به دوگما ده بینم، چونکه هر شتی خوئیانی
ده زانن، به لّام خه لکی ئیسلامی بهر گشتی شتی خه لکی دی کهش
ده خوئیته وه هه ولّی فی ربوونی ده دات، وه کراوهیه به ئینسافی شه،
وه ئیستا لیږدها وه زور چاوپیه که وتنو دیما نه دی کهم، هن
رایده گه یه نم که له نیو خه لکی عه لمانییدا کهسانی به ئینساف هه ن،
خه لکی کراوهیان تپدایه که له عه قلهو ده پروانیته شته کان، به لّام
هه شیان له رِقو کینهو بوغزه وه ده پروانی، ئی هه زور چاران دان
به چاکه ی نه واندایه دین که هه یانبیت، به لّام عه لمانییه کان که متر وایه
دان به چاکه ی ئیمه دا بینن، یان ته گهر عه لمانییه که هه لایه که ب کات،
ده لّین: تهو بابایه هه لای کرد، نالین: هه رچی عه لمانیی دزیایه هه یه
هه لایان کردوه! به لّام تهوان بهر دیک له ئا سمان بهرید ته وه، یان
له وسهری دزیایا ئی سلامییه که هه لایه که ب کات، ده لّین: هه موو

ئیسلامییەکان نە گونجاوێ و خراپن! بەراستی ئەو زۆر بێ وێژدانێ پێ،
ئەگەر نا قسە ی ئەو بڕایە جوان بوو، بێگومان دەبێ م سولمانان فرە
زانست بن و فراوانتر بێر بکەنەو، بۆیە لە پێناسە ی ئینسانی رۆشنبیر
(مثقف) دا گوتراو: رۆشنبیر کەسیکە لە ھەموو شتان شتێک بزانێ و
لە شتێکی شدا زۆر بزانی!

پر سیاری نوۆ یەم: نوو سەریک لە کتیییک یدا نوو سیویەتی ا
پێغەم بەران زۆر زیانبەخ ش بوو نە بۆ مروۆ -ایەتی ا
جەنابت لەوبارە یەو! چی دەلێی؟!

وہ لām: لەبارە ی ئەو کەسەو! کە گوتویەتی: پێغەمبەران سەریان لە خەلک
شیواندوہ!، دیارە کەسانێک قەناعەت یان وایە کە پێری شەیتان بن،
چونکە پێرۆ تا قمی شەیتان دوژمنی پێغەمبەرانن -عَلَيْهِمُ السَّلَام
وال سَلَام- و پێغەم بەران ھاتوون خەلکیان ف پێری خوانا سیی و
خواپەرستی ی کردوہ و لە بت پەرستی ی و ئینسان پەرستی ی و طاغوت
پەرستی ی دووریان خستوونەو، ھەییە بەختەو ھیری لەوہ دا دەبینی کە
ھەوا و ئارەزووی خۆی پەرستی و دارو پەرد بپەرستی و نە مروود و
فیرعەو و کەسانێکی وینە ی خۆی پەرستی، بە لām پێغەمبەران بۆ یە
نێردراون خەلکیان بەرەو خوا پەرستی ی بانگ کردوہ و لە ھەموو ئەو
شتانە دووریان خستوونەتەو و پێیان گوتوون: پەس خوا پەرستی،
چونکە ئەو ی دەپەرستی لە غەیری خوا یان وەک خۆتە کە
ئینسانە کانن، یان لە خوار خۆتەو یە، کە سەر جەم شتەکانی دیکەن.

جا دیاره که سیڼک وا سهیری پیغه مبه ران (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام) بکات، که سیڼکی نا مسولمانه و هه ر نه وهشی لی چاوه پروان ده کری، به لام نامسولمانیڅکی بی ویزدانیشنه، چونکه نه وه تا زانایه کی نه وروپی به ناوی (مایکل هارث) کتیبیڅکی هه یه که به عه ره بی وهر گپړدراوه به ناوی: سه د که سه یه که مه کان (المائة الأوائل)، په کوردیش هه وهر گپړدراوه، نه و کابرایه باسی (100) که سی کردو که به دریڅایی میژووی به شهر زیاترین کاریگه ریی ئیجایی و باشیان هه بووه، جا له نیو نه و که سانه دا پیغه مبه ری کۆتایی (مُحَمَّدٌ ﷺ) ی به یه که م که س داناوه □ هه رچه نده نوو سه ر خوی نه صرانیی شه - وه ده لی: (محمد) له هه موو ئینسانه کانی سه رزه وی کاریگه ریی زیاتر بووه له ژیانی به شه ردا، هه وروها هه موو میژوونو سه به ویزدانه کانی رۆژ ناوا گوتوویانه: شارسنانیتی رۆژ ناوا قهرزداری شارسنانیتی ئیسلامی یه، چونکه راپه رینی زانستی رۆژ ناوا (رپند سانس) دوا ی نه وه سه ری هه لدا که کتیبه کانی زانایانی مسولمان وهر گپړدرا نه سه ر زمانه رۆژ ناوایی یه کان و له به ره می زانستی مسولمانان سوودیان وهر گرت، به لی خه لکی به ئینسافی واهه یه ناوا ده لی و بی ئینساف و بی ویزدانی و اشمان هه یه ده لی: پیغه مبه ران-عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام- زیان به خش بوون بۆ مرؤقیاه تی!!

پر سیاری دہ یہم: ٺہو خو شکانہی پر یاری پایہ ندبون بہ
 ئی سلامو» دہدن و دہنہ بالاپوش، ٺہ گہر لہ ما لہوہ
 لہا یہن کھسو کاریا نہوہ ف شاریان لہ سہربئی دہ کری
 ھہروہک خوځیان بمیننہوہ؟

وہلام: بیگومان بو بالاپوش بون دہبی لہپیشدا گورانکاری لہ عہقلو
 دلدا روو بدات، ٺہوکاتہ بالاپوشیی جیی خویہتی، واتہ: دوی ٺہوی
 ٺہو ئافرہتہ ٺہو ئیمان و بیروباوہرہی بو دروست دہبی کہ خوا بہو
 شیوہیہ لی رازی دہبی کہ وہک چوڻ خواوہن و ھہلگری عہقیدہی
 ئیسلامیی یہو عیبادهتی ئیسلامیی ٺہنجام دہدات، دہ بی بہرگو
 پوشاکی ئیسلامییش لہبہر بکات و خوی بالاپوش بکات، جا لہ
 حالہتیکی ئاوادا کہ ٺہو ئافرہتہ مسولمانہ بہووی پویشینی بہرگو
 پوشاکی ئیسلامیی یہوہ لہ لایہن کھسوکارییہو گرفت و کیشہی بو
 دروست بی زیاد لہوی کہ خوی تہحہمولی دہکات دیارہ پو شاکی
 شہرعیی ھہر لہسہر فہرہہ بہلام ٺہو کاتہ وہ بہر ٺہو ہنچینہ
 شہرعیی یہ دہکھوی کہ دہلی: (الضرورات تبیح المحظورات) واتہ: لہ
 کاتی ناچاریدا حہرام حہلال دہبی و لہ حالیکی وادا ٺہو خوشکہ
 گوناھبار نابی بہ ھہرجیک ھہموو توانای خوی بہکارینتی و
 کھمتہرخہمی نہکات، چونکہ خوا (عز وجل) لہ توانابہدہر لہ کھس
 داوا ناکات: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا...﴾ (البقرة-286)،

ئەگەر نا لەسەری فەرزە خۆی داپۆشی و بەرگی شەرعیی لەبەر بکات،
و ەك چۆن عەقیدەو عیبادەت و ئەركەکانی دیکە لە سەر پێویست،
بەلام خوشکیك ھەر ھێندە لە توانادا ھەبێ کە نوێژەکانی ب کات و
ھەندیک عیبادەت و ڕەوشتی ئیسلامیی ئەنجام بدات و ڕیگە لە دەری
و ەك شەرع فەرموویەتی خۆی بالاپۆش بکات، ئەوکاتە گوناھبار نابێ،
چونکە بەپێی توانا پارێزکاری کردووە خواش فەرموویەتی: ﴿فَاتَّقُوا
اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...﴾ (التغابن-16)، واتە: ئەوەندە لە تواناتاندا ھەیه
پارێز لە خوا بکەن و خۆتان لە ناشەرعیی یەکان پارێزن.

**پرسیاری یازدە یەم: دەست خۆشی بۆ مامۆستای بەرێز،
ئەو ھە مامۆستا باسی کرد و ەك و تاریکی ئایینی وابوو،
دەبوو باسی کێشە ئابووری یەکان کرابا یەو ھۆکارو
چارەسەری بۆ دیاری کرابایە!**

و ەلام: سوپاسی ئەو برا پەرێزەش دەکەین، ئەو ەش کە باسی کرد
کۆرەکەمان یان وتارەکەم لە وتاری ئایینی و وتاری سەر مین بەری
مژگەوت و ڕۆژی ھەینی دەچوو، بێگومان ئەو ھیچ عەیبی تێدا نیە،
ئێستا وتاری ھەینی زۆر لە مامۆستایان یەکیکە لەو مینبەرە کەمە
نازادانە کە ڕا ستییان لە سەر ب گوتری و دەستەلاتی سیا سی
نەیتوانیبێ قۆرخیان بکات!

ئەو ەش ئەک ھەرمەن بیلیم بەلکو نووسەرێکی عەلمانی و ەك (کاک

رێبەن ھەردی)یش دەڵێ^(١): لەجیاتى مینبەرى ئازاد زۆر ب کەن ئەو مینبەرە ئازادانەش کە ھەن دایان مەخەن، ھەندیک مامۆستا ق سەى حەق دەکەن مینبەرى ئازادی دیکەش زیاد بکەن، نەك ئەوانەش کە چوار قسەى حەقیان لەسەر دەکری دایانێخەن! ئەو کەسیکی خاوەن ئینساف و بە وێژدان ئەو قسەییەى کردو، کەواتە: وتاری ئیمە ئە گەر لەشیوەى وتاری ھەینیش دابى، ھىچ عەیبیکى تێدا نەپەو بەلکو شتیکى زۆر چاکیشەو مەزۆفی مەسولمانیش ھەردەبى لەبەر پۆ شنائى قورئان و سوننەت دا بدوى!

سەبارەت بە لایەنى ئابوورییش، باسکرد کە یەکیك لەو قەیرانانەى تێیانداين مەسەلەى چىنايەتى و قری و پرى یە لە سۆنگەى ئەو وەو کە دەستەلات زۆربەى ئىمتىيازەکانى بۆخۆى قۆخ کردو.

ئىنجا خوشك و برا خوشەويستەكانم!

من لەم كۆرەمدا مەبەستم ئەو نەبوو کە نەخ شەى بنیات خانى كچان و قەوارەيەكى ئىسلامىي دابنيم! بەلكو ئامانجى من لەم كۆرەمدا ئەو وەبوو کە لە روى ئىمانىي و فېكرىي و روى پى و كا قوورى و خوړو و شتەو ھەندىك ئامۆزگاريتان بكەم، كە ئیو بتوانن بەرەنگارى ئەم ھەل و مەرج و وەزە ناھەموارەى كوردستان بپەخەو بەرھەلاستىي بکەن و ھەولى پاكسازى و چاكسازىي بدن، نەك تەسلىم بن و تىیدا بتويئەو، يان لەبەرى رابكەن و بەرەو ھەندەران سەرى خۆتان ھەلگرن!!

(١) لە ھەفتەنامەى (ھاوولائى)دا ئەم قسەيەى كوردبوو.

ناشكراشه كه نه خشه و پلان دانان بو چاره سهرى كېشه و گرفته سىاسى و شاپوورى و كومه لايه تيبه كان، پېوېسته له ناستى په رله مان و حكوو هه ت و دام و ده زگاكانياندا بهر پوه بچي، به لگه نه ويستيشه كه له كورپكى نژاوا دا دهر فته تى باسكردنى هه موو شتيك نابى.

نيوهروك

لاپهړه	بابه ت
6	پېشكش بى .
9	سهره تاي وتاره كه .
15	يده كه م: زانينى هيكمه تى دروستكرانى خومان و نامانجى ژيانمان.
22	دووه م: تيمان هينان .
26	سييه م: كه سايه تيبه كى ئيسلامى ساغو وراست.
32	چواره م: خوښندن و به دواى زانيارى دا گهران (طلب العلم).
38	پېنجه م: هه لسو كهوت له گهل ماموستايان دا.
41	شه شه م: هه لسو كهوت له گهل هاوه لاتدا .
45	پرسيارو وه لامه كان.
47	پرسيارى يده كه م: ماموستا ثايا ده بى مامه لمان له گهل ده سته لاتدا چوڼ بى؟!
49	پرسيارى دووه م: سالته گه شتى زانستى له زانكوو په يمانگان ساز ده كړئ و كوران و كچانى قوتابى له شاره كانى خويان دوور ده كه ونه وه زياتر شى نه و گه شتانه موړكى سىاسى و حيزبى و لايه نگرىيان پيوه دياره يا خود خوش گوزهراني و خوشى و شادى نه ك زانستى، بهر پزتان له م باره يوه ناموزگاريتان چيه؟
50	پرسيارى سييه م: ماوه يه كه بهر پزتان كه متر له ميدياكان دهر ده كه ون! زور شى

	<p>دهستخوڅشی له بهرېرتان ده که م بؤ بهستنی ئەم کۆره، بهرېز مامۆ ستا هزم ده کرد کۆره که تاييه ت کرابايه به باسو خواس له سهر گهڼج، چونکه نه و نه دهی گهڼج کيشه و گرتی ههيه رهنه قوتایي به و شېوهيه نه ييي، نه گهر تيشکي کيشمان بؤ بجهيه سهر مهسه لهی ههلس و کهوتی نافره تان و مهسه لهی (خو شه ويستی) يش.</p>
54	<p>پرسیاری چواره م: باو و نه ریت تاج نه دندازه يک بوته رېگر له بهر ده م ئينساندا که باوه رې به خۆی نه بی؟</p>
56	<p>پرسیاری پينجه م: مامۆستای بهرېزمان ئيوه وه که سایه تی يه کی د یاری ته و ژمی ئيسلامی کوردستان چیتان کردوه بؤ کي شهی خو شکه (دوعا) که ته نيا له بهر م سولمانبونوی يه ز يدی يه کان به درنده ترين شيوه کوشتيان؟! </p>
57	<p>پرسیاری شه شه م: کاتيک قوتایيان زولميان لئ ده کرئ و به (واسطه) نه بی له زانکۆ يان خویندنی بالا و نه ناگيرين چی بکهڼ با شه؟ د یاره بؤ دامه ز راندنيش هه ر ده بی په نا بهر نه بهر (واسطه).</p>
59	<p>پرسیاری هه و ته م: ده بهاری گرتنی وينی (خروج) له زانکۆ په پمانگان، کاتيک کوران و کچانی ده ر چووی زان کۆ په پمانگان به بؤ نه ی ده ر چوونيانوه به يه که وه وئ نه ی ياد گاری ده گرن، ئا يا له رووی هه لاتی و هه رامی يه وه هوکه که ی چی يه و چونه؟</p>
60	<p>پرسیاری هه شته م: ئيسلام ته نيا عه قیده نيه و شه ريعه تيشه و ده چيته ن يو سه رجه م لایه نه کانی ژيانده، جا ئا يا نه وه له گه ل گوران (تطور) دا دژ ناوه ستی؟! </p>
	<p>وه ئا يا (طاليبان) خاوه نی فيکریکی دۆگما و وشک نه بوون؟! </p>
62	<p>پرسیاری نۆيه م: نووسه رێک له کتیبیکیدا نووسیوه تی: پينجه م به ران زۆر زيانبه خش بوونه بؤ مرؤ فايه تی! جه نابت له به ريه وه چی ده ئی؟! </p>
64	<p>پرسیاری ده يه م: نه و خوشکانه ی بریاری پابه ندبوون به ئي سلامه وه ده ده و ده بنه بالا پۆش، نه گهر له ماله وه له لایه ن که س و کاريانده و ف شاريان</p>

